

SOCIALISTISK • INFORMATION

LÆS OGSÅ OM:

Kontanthjælpsreformen | SAP og Enhedslisten | Erfaringer fra Norge

Skifergas, kontanthjælpsreform og norsk venstrefløj

Beboere i hovedstadsområdet har undret sig, da de nød sommeren på terrassen. Fuglesangen blev ofte forstyrret af motorstøjen fra et lille propelfly. Lokalaviserne kunne give forklaringen: Skifergas, fire kilometer under hovedstaden, ligger og venter på at blive hentet op, for milliarder af kroner. De skal lige finde ud af, om det kan betale sig at investere de mange millioner, der skal til. Det handler først og fremmest om én ting: profit. Nogle påstår, at det vil være godt for miljøet, og at vi kan skåne klimaet på den måde. Men tag ikke fejl, det er blot et forsøg på »green-washing« af et nyt naturødelæggende projekt. Læs side 3.

I disse dage træder den såkaldte »kontanthjælpsreform« i kraft. Endnu et eksempel på de ødelæggende konsekvenser af SRSF-regeringens nyliberale kurs, side 8. Derfor fortsætter diskussionen i Enhedslisten om, hvordan vi kan være regeringens »parlamentariske grundlag«, ikke mindst efter de seneste finanslovsforhandlinger.

Det var også en del af diskussionen på landsmødet i Socialistisk Arbejderparti. Vi bringer de to dokumenter, som var resultatet af diskussionerne op til og på selve landsmødet. Se side 15 og de følgende sider.

Enhedslisten står overfor store problemer, men også store muligheder efter kommunalvalget.

Venstrefløjen står her helt anderledes stærkt end i vores naboland Norge. Her tabte, som ventet den »rød-grønne regering« for nylig valget til Stortinget. Det gik også ud over venstrefløjen; at Socialistisk Venstreparti blev straffet af vælgerne for deres regeringsdeltagelse var måske forventet, men det lykkedes ikke for den yderste venstrefløj i Rødt at opsamle blot en lille del af de utilfredse vælgere. Vi får en forklaring i artiklen side 36, og desuden nogle bud på, hvad opgaverne er for venstrefløjen i Norge og resten af Europa.

Redaktionen.

INDHOLD

PROFITJAGT:

Skifergas – nej tak 3

SPAREØVELSE ELLER FREMSKRIDT:

Velfærdsteknologi..... 6

KONTANTHJÆLPSREFORMEN:

Endnu et angreb på arbejderklassen 8

REFORM:

Erhvervsuddannelserne 12

MINISTERROKADEN:

Regeringen graver sig dybere ned 14

SAP'S LANDSMØDE 2013:

Den politiske situation og Enhedslistens opgaver..... 15

SAP'S LANDSMØDE 2013:

SAP's arbejde for at opbygge Enhedslisten..... 25

Internationale Noter..... 35

STORBRITANIEN:

Dannelsen af »Left Unity« 36

VENSTREFLØJ I REGERING:

Hvad gik galt i Norge? 38

NY BOG:

Anarkismen under behandling 46

Påske seminar med SAP..... 48

Kvartalsmagasinet **SOCIALISTISK • INFORMATION** udgives af SAP (Socialistisk Arbejderparti) – Dansk sektion af Fjerde Internationale.

SOCIALISTISK • INFORMATION redigeres og layouts af et udvalg bestående af: Åge Skovrind (Ansv.), Svend Vestergaard Jensen, Janus Noack, Ebbe Rand Jørgensen, Martin Mørch, Bodil Olsen, Rikke Winkler Nilsson.

Sign. artikler står for forfatterens egen regning. Henvendelse til redaktionen: si@sap-fi.dk

Et års abonnement på kvartalsmagasinet koster 200 kr. Bestil ved at skrive til si@sap-fi.dk eller via www.socialistiskinformation.dk

Socialistisk Information er også et netmagasin, se www.socialistiskinformation.dk. Her kan du også tilmelde dig netmagasinets nyhedsbrev, som udsendes hver 14. dag.

Print: Christensen Grafisk

ISSN 0108-1861

SKIFER GAS

I 2014 starter det franske gasselskab Total sin første prøveboring »Vendsyssel 1« efter den eftertragtede skifer gas i Nordjylland. Senere forventes de at starte op i Nordsjælland. Staten og gasselskabet drømmer om et nyt energieventyr, der kan give den ønskede »vækst«. Om det er en god idé at hente gassen op og øge mængden af fossile brændsler er en anden sag.

AF EBBE RAND JØRGENSEN

Det ligger i sagens natur at vi ikke ved, hvad resultatet af undersøgelserne bliver. Det ved vi tidligst i 2015, når selskabet har gennemført »fraktureringen« (se boksen) i forbindelse med sin første prøveboring. Den vil vise, om der i det hele taget er gas i skiferen under Vendsyssel, og om mængderne er store nok til, at det kan betale sig at udnytte den.

Men forventningerne er store. Ifølge ugeavisen Ingeniøren vurderer geologerne, at der sandsynligvis vil være 186 milliarder m³ skifer gas i den danske undergrund. Det svarer til det samlede udbytte af naturgas fra Nordsøen gennem de sidste 39 år.

Men det er et tal, der er behæftet med en betydelig usikkerhed: plus/minus 100 procent. I »heldigste« fald er der dobbelt så meget, men måske er der slet intet. Det er helt sikkert, at der 4000 meter under Vendsyssels marker ligger alunskifer, at der har været masser af organisk materiale til stede, og at der derfor er blevet dannet gas, men det behøver ikke at betyde, at gassen er der i dag; den kan være forsvundet i en fjern geologisk fortid.

Teknisk og økonomisk vanskeligt

Det regnes dog for overvejende sandsynligt, at skiferen indeholder gas i et eller andet omfang.

Men der er betydelige problemer med at få den hentet op. Det er ret dyrt og kræver en del teknisk kunnen. Teknikken med horisontale borer, altså at bore lodret ned og derefter til siden

HVAD ER SKIFER GAS?

Skifer gas er naturgas, der ligger indlejret i skiferlag. I modsætning til konventionel naturgas er den vanskeligt tilgængelig, da det kræver særlige teknikker at frigøre den fra skiferen. Teknikken hedder »hydraulisk frakturering« eller »fracking«. Der bores lodret ned og vandret ind gennem skiferlaget. Under stort tryk pumpes vand og sand ind for at skabe sprækker i skiferen så gassen kan frigøres.

Der skal bruges store mængder vand til processen og der skal tilsættes forskellige kemikalier. Der kræves i modsætning til konventionel gasudvinding et stort antal brønde for at udvinde gassen fra et større område, ligesom fasen med fracking kræver meget tung trafik. Globalt er mulighederne for at udvinde skifer gas store. Lande med store ressourcer er Kina, USA, Sydafrika, Australien, Argentina. I Europa: Frankrig, Polen, Norge. En række lande har haft store betænkeligheder, og f.eks. Frankrig og Tyskland har vedtaget et moratorium, et midlertidigt forbud.

i flere tusinde meters dybde. For at gøre gassen tilgængelig skal der bruges »fracking« (se boksen). Der skal også bores et stort antal brønde på et ret lille areal (måske en del af årsagen til, at licensen for Nordsjælland ikke omfatter København og Frederiksberg kommuner). Ingeniøren nævner, at det alene i Nordsjælland skulle være nødvendigt at etablere over 9.000 brønde.

En stor del af den danske skifer ligger under Kattegat og Nordsøen. Det er sandsynligvis ikke rentabelt at udnytte disse ressourcer. Endnu har det ikke været forsøgt med off-shore borer efter skifer gas. Men det udelukker ikke, at det kan blive en realitet på et tidspunkt.

Profit og statslige interesser

Total og Nordsøfonden vurderer altså, at det er interessant nok til at gå videre med

undersøgelserne. Nordsøfonden er et 100 procent statsligt selskab, som samarbejder med Total om skifer gassen i den danske undergrund. Nordsøfonden ejer 20 procent af gaslicenserne og Total de andre 80 procent. Der er både privatøkonomiske og statslige interesser på spil. Som Total og Nordsøfonden skriver på deres fælles hjemmeside www.skifergas.dk:

»Baseret på nuværende skøn forventer Total og Nordsøfonden, at hvis skifer gasproduktionen viser sig at være rentabel, vil det generere en årlig indtægt i milliardklassen til den danske stat.«

Det er drømmen om store skatteindtægter, der er drivende for staten, men også håbet om arbejdspladser og selvforsyning med energi.

Modstand skaber problemer

Som sagt er det ikke helt enkelt at starte

et projekt op, som handler om prøveboring efter skifergas. Men vanskelighederne viste sig langt større end det, der handler om teknik og økonomi. Da det blev kendt, hvad projektet indebar, begyndte folk i Nordjylland at protestere. Ikke mindst takket være græsrodsbevægelsen Skifergas – Nej Tak (www.skifergasnejtak.dk) løb projektet ind i problemer. Det blev klart for lokalbefolkningen, hvad det indebar af umiddelbare problemer for miljøet. Der var blevet lavet et dygtigt forarbejde fra græsroddernes side, da godkendelsen skulle igennem byrådet i Frederikshavn. Det, der oprindeligt lignede en rent formsag, endte med at blive en politisk sag. Et flertal i byrådet besluttede, at der skulle laves en VVM-undersøgelse inden projektet med prøveboringer kunne igangsættes (VVM – Vurdering af Virkninger på Miljøet). Det var en beslutning, der ifølge talsmænd for Total betød en forsinkelse for projektet. En klog beslutning skulle det vise sig, fordi der var tid til at forberede bevægelsen på næste fase: Nordsjælland.

I sommeren 2013 kunne beboere mange steder omkring København bemærke usædvanligt mange småfly i luften. I lokale aviser kunne man læse, at det handlede om næste fase af skifergasprojektet. De systematiske overflyvninger skulle skabe et første billede af egnede steder til prøveboringer, en vurdering af potentialet for at finde skifergas.

Tingene rykkede nu tæt på rigtigt

mange mennesker i Københavns nærmeste omegn. Og der har siden været relativ stor offentlig interesse om sagen.

Amerikanske erfaringer

Man kunne passende kaste et blik over Atlanten. I USA er man langt fremme med produktion af skifergas. Her har lokalbefolkningen i flere områder haft masser af (dårlige) oplevelser med skifergasproduktion, ikke mindst miljøproblemer. Dokumentarfilmen Gasland (www.gaslandthemovie.com) fra 2010 beskriver nogle af disse oplevelser. Filmen viser bl.a., hvordan en familie oplever, at der går ild i deres vandhane. Vandet er fyldt med metan. Ekspertter har forklaret, at dette fænomen intet har med produktion af skifergas at gøre. Årsagen skulle være naturlig forekomst af naturgas tæt på det grundvand, som det lokale vandværk udnytter.

Men der er masser af andre problemer, som ikke kan bortforklares. Det fleste af dem kan henføres til den såkaldte »fracking«. For at gøre gassen tilgængelig pumpes store mængder vand og sand, sammen med en mængde kemikalier, ned i undergrunden.

Forurening af grundvandet er et problem, som giver grund til bekymring. I området Pavillion i Wyoming var der i 2009 et tilfælde af forurening af en drikkevandsboring. Beboere klagede over smagen og lugten af deres drikkevand. Drikkevandet viste sig at indeholde bl.a. metan. Problemet var, at skifer-

gassen blev udvundet meget tæt på en drikkevandsboring.

Metan udgør et særligt problem, da det er en stærk drivhusgas. Metan er hovedbestanddelen af naturgas, og når der undslipper metan i forbindelse med fracking, skyldes det simpelthen, at en del af skifergassen forsvinder op i atmosfæren og skader klimaet 22 gange mere end den tilsvarende mængde CO₂.

Radioaktivitet og tungmetaller

Men det er ikke kun de kemikalier, der tilsættes i forbindelse med fracking, der medfører risici for miljøet. I Barnett-skiferen i Texas har forskere undersøgt 100 drikkevandsboringer i nærheden af skifergasboringer og har ifølge ugeavisen Ingeniøren fundet forskellige tungmetaller. Det er sandsynligvis metaller, der stammer fra den skifer, som der udvindes gas af.

Alunskiferen 4000 meter under Sjællands parcelhushaver kan indeholde meget andet end gas. Vi kender alunskiferen fra andre steder i Skandinavien, hvor den ligger ved jordoverfladen. Her er der radioaktive stoffer som uran, thorium, radium og radon. I Sverige har man tidligere forsøgt sig med en uranmine i alunskiferen.

Er det godt for klimaet?

Skifergas er naturgas, ligesom den naturgas, der udvindes på traditionel vis, f.eks. som det sker på Nordsøen i dag.

Dette kan om nogle år blive et almindeligt syn i Nordjylland eller Nordsjælland. Fracking er i gang ved borerig i Louisiana, USA.

Og naturgas er et fossilt brændstof, lige som kul og olie. Når gassen udnyttes til energi ved at den brændes af, dannes der CO₂, det samme problem som ved afbrænding af kul og olie. Det er helt indlysende et problem at gå i gang med at udnytte de meget store energiresourcer, der ligger i skiferen, som findes rigtigt mange steder på kloden. Der er i forvejen rigeligt udbud af fossil energi, så man kan kun forvente en forværring af klimaproblemet, med mindre der samtidigt sker en tilsvarende ringere udnyttelse af kul og olie.

Naturgas adskiller sig dog på nogle væsentlige punkter fra kul og olie. Den er en meget »renere« energiform. Der udsendes ikke svovl og skadelige partikler som ved de andre fossile brændstoffer. Og så får man samtidig meget mindre CO₂ i forhold til energiudbyttet, hvilket jo umiddelbart lyder som en stor fordel.

Substitution

Derfor har man diskussionen om »substitution«. Hvis man kunne erstatte kul og olie med naturgas, ville man spare CO₂-udslip. Hvis man globalt set kunne erstatte al kul og olie med naturgas, ville man kunne reducere det samlede CO₂-udslip med 30 procent. I Danmark ville man alene ved at erstatte kul med skifergas kunne fjerne 6,5 milliarder tons CO₂, svarende til udslippet fra hele landets bilpark (se rapport fra Concito). Det er dog forudsat, at man løser problemer med spild af metan.

Til det kunne man have flere indvendinger.

For det første ville der, som vi har set i USA, være store miljøproblemer. På den anden side er det jo muligt at undgå en stor del af dem. Det er blandt andet derfor, man har VVM-undersøgelser, og det vil være muligt med strenge reguleringer at undgå at gentage amerikanernes værste fejl.

For det andet lever vi i en markedsøkonomi, kullet forsvinder ikke fra markedet fordi der kommer skifergas, medmindre gassen er meget billigere end kul og det, og det er der ikke noget der tyder på.

Tænketanken Concito har lavet en undersøgelse af spørgsmålet om »substitution« og konkluderer i deres rapport (http://concito.dk/files/dokumenter/artikler/skifergasrapport_010213_0.pdf):

»Konklusionen er, at skifergas kan have et klimamæssigt potentiale, men kun under særlige forudsætninger, som sikrer, at det fortrænger brugen af kul. Det fordrer enten en betydeligt højere pris på CO₂-kvoter og/eller kul eller en betydeligt lavere gaspris. Så længe ingen af disse forudsætninger er opfyldt, vil udvinding af skifergas i Europa blot øge den samlede mængde af fossile brændsler og dermed gøre ondt værre for klimaet.

I den nuværende situation bliver spørgsmålet om, hvorvidt man skal udvinde skifergas i Danmark derfor en politisk beslutning, der alene handler om fiskale indtægter og forsyningssikkerhed og ikke om klimagevinster.«

Skifergas handler om profit og skatteindtægter. Alle overvejelser om klimafordele fordufter sammen med den undslupne metan fra tusindvis af borehuller. Og det vil være den forkerte vej at gå, når regeringens plan er, at Danmark skal være fossilfrit år 2050.

Ikke i min baghave

Vi ved endnu ikke, om produktion af skifergas i Danmark bliver en realitet. Der er sikkert stærke kræfter, der gerne ser, at det sker. Men det gælder om at undgå det. Derfor er det vigtigt at følge op på det, bevægelsen *Skifergas – nej tak* har sat i gang. Og der er gode muligheder, ikke mindst når det bliver synligt i landskabet, når de nærmest bogstaveligt skal til at bore i folks baghave. Der bliver tydelig sammenhæng mellem det endnu lidt abstrakte klimaspørgsmål og så helt konkrete og synlige problemer i hverdagen. Og der er så småt ved at ske noget, f.eks. har Dansk Naturfredningsforening meldt sig på banen og været medarrangør af møder. Og kommunalt bliver der muligheder for de mange Ø-repræsentanter at rejse spørgsmålet, stille forslag og skabe alliancer og bevægelser.

Protesterne imod fracking og udnyttelsen af skifergas er udbredt i USA.

Velfærdsteknologi kræver

Velfærdsteknologien er under hastig udvikling. Det betyder nye muligheder, men også store udfordringer – og faldgruber – for kvaliteten i servicetilbuddet på især social- og sundhedsområdet.

AF MADS WILMANN

Hvordan bruger vi teknologien bedst, og hvordan sikrer vi, at arbejderklassen ikke bliver taberen? Det er venstrefløjens vigtigste spørgsmål.

Vasketoiletter, spiserobotter, hjælp til løft og bedre brug af hjælpemidler. Det er fire konkrete eksempler på områder, inden for hvilke Kommunernes Landsforening – sammen med regeringen – ønsker at spare på de offentlige udgifter via ny teknologi, fremgår det af aftalen om kommunernes økonomi for 2014. [1]

Den konkrete udmøntning vil følge af en generel strategi for digital velfærd [2] og vil sandsynligvis ske inden for rammerne af et fælleskommunalt program for velfærdsteknologi, der forventes at blive publiceret af KL inden udgangen af 2014.

Allerede i Moderniseringsaftalen, som blev indgået i forbindelse med aftalen om kommunernes økonomi for 2013, forpligtede kommunerne sig til at finde 750 mio. i perioden 2013-2014 [3]. Af aftalen for 2014 fremgår det, at velfærdsteknologi skulle udgøre en væsentlig del af denne besparelse i 2014. Det tilvejebragte provenu fra Moderniseringsaftalen var kommunerne frit stillede til at benytte til borgernær velfærd. I aftalen for 2014 er der dog ingen hensigtserklæring om, hvordan et provenu skal håndteres.

Med aftalen om kommunernes økonomi for 2014 intensiveres arbejdet med at udbrede velfærdsteknologi på social- og sundhedsområdet. Effektiviseringspotentialet vurderes stort, og med en strategi og et program for velfærdsteknologi i hånden,

vil KL, Danske Regioner og regeringen i forbindelse med forhandlingerne om kommunernes og regionernes økonomi for 2015 sætte konkrete mål for besparelserne ved en indfasning af forskellige velfærdsteknologiske løsninger i det regionale og kommunale servicetilbud.

Venstrefløjens dilemma

Udviklingen rejser mange spørgsmål, for der kan bestemt være faldgruber, når man erstatter menneskelig arbejdskraft med mekanik. Det kræver en kritisk gennemgang af konsekvenserne hos dem, der bliver berørt, dvs. brugerne og medarbejderne.

Der er ikke umiddelbart nogle argumenter for, at velfærdsteknologi i sig selv skulle være godt eller skidt. De to spørgsmål, der synes mest relevante at behandle, er for det første, hvad denne teknologi er redskab for, og for det andet, hvordan en besparelse ved en mekanisering af dele af servicetilbuddet vil blive brugt.

Ideen om teknologi, der giver mere selvstændighed og værdighed hos brugerne og erstatter hårdt manuelt arbejde til gavn for medarbejderne, er en udmærket vision. På den anden side kan vi frygte, at der med de nuværende politiske styrkeforhold bliver skabt en glidebane, hvor kravet om at tilgodese menneskelige behov underordnes kravet om implementering af teknologi (for teknologiens skyld) og forløsning af effektiviseringspotentialer (alene for besparelsens skyld).

Dernæst er der spørgsmålet, hvordan

provenuet i praksis vil blive brugt. Og der er ikke tale om småpenge. Ifølge Finansministeriet vil indfasning af velfærdsteknologi alene på de fire områder *vasketoiletter, spiserobotter, hjælp til løft og bedre brug af hjælpemidler* kunne tilvejebringe 0,5 mia. kr. Overgår midlerne til borgernær velfærd, er det godt, især i disse tider, hvor kvaliteten i den sociale velfærd halter, men en garanti for, at pengene bliver benyttet således bliver det vanskeligt at få. Under denne regering, og måske i endnu højere grad ved en ny borgerlig regering må venstrefløjen forberede sig på, at diverse effektiviseringer i det offentlige sandsynligvis vil blive syltet væk i skattelettelser og godbidder til erhvervslivet.

Det rejser et dilemma for venstrefløjen. Skal vi støtte en udvikling af en teknologi, vel vidende at den sandsynligvis vil blive brugt med de forkerte motiver og vil blive underordnet mål for besparelser frem for et bruger- og medarbejderbehov? Og hvad så, når vi samtidig kan forvente, at effektiviseringer vil blive brugt til formål, der ikke gavner arbejderklassen som sådan?

Valget for venstrefløjen er, »om« vi skal modarbejde ideen om implementeringen af velfærdsteknologi, eller om vi skal gå ind i en kamp om, »hvordan« den skal bruges. Selv om det er nærliggende at sige fra over for velfærdsteknologi, vel vidende hvad den vil blive et redskab for, så er bekæmpelse af teknologi, der ikke i sig selv er et problem, op ad bakke. Kampen står i højere grad om, hvordan

kritiske øjne

Velfærdsteknologi kan godt virke skræmmende, men er ikke nødvendigvis af det onde. Skal teknologien erstatte menneskelig omsorg eller den et supplement, der kan lette hverdagen for brugere og ansatte?

teknologien skal anvendes.

Venstrefløjen må i dialog med de offentlige fagforeninger, der organiserer medarbejdere i social- og sundhedsfagene, såvel som interesseorganisationer, der repræsenterer brugerne, for at få afdækket de faldgruber og behov, der er. Derefter må man spille offensivt ud med principper for, hvordan velfærdsteknologi skal anvendes og hvordan evt. besparelser kan anvendes.

Principperne kan være genstand for:

- forhandlinger i overenskomsterne på det offentlige område
- programmer til valgkampe
- det parlamentariske arbejde og
- vigtigst af alt i det daglige arbejde i bruger- og medarbejderorganiseringer, der står vagt om menneskers behov.

Arbejdet bør igangsættes snarest, hvis venstrefløjen skal nå at sætte sit præg på denne dagsorden, såvel som påvirke det fælleskommunale program, inden det fær-

diggøres; og lige så vigtigt påvirke aftalen om kommunernes økonomi for 2015.

Noter:

1. Aftale om kommunernes økonomi for 2014, 13. juni 2013 (www.fm.dk)
2. Strategi for digital velfærd (2013-2020), af Regeringen, Danske Regioner og KL, september 2013 (www.digst.dk)
3. Aftale om kommunernes økonomi for 2013, juni 2012 (www.fm.dk)

ENDNU ET ANGREB PÅ ARBEJDERKLASSEN

AF LISE BAASTRUP

I juni vedtog regeringen sammen med de borgerlige kontanthjælpsreformen, der trådte i kraft 1. januar 2014. Der er tale om endnu et massivt angreb på en række gruppers rettigheder, samtidigt med at individualisering og dermed angreb på klassebevidstheden fortsætter.

Den største forringelse i reformen er, at unge under 30 år uden uddannelse fratages retten til kontanthjælp.

I stedet får de uddannelseshjælp på niveau af SU. Samtidigt får de et uddannelsespålæg, hvilket betyder, de skal gå i gang med en uddannelse hurtigst muligt. Indtil det sker, skal de arbejde for deres ydelse i en nytteindsats.

Det betyder, at kontanthjælpen bortfalder og bliver til uddannelseshjælp på 5.753 kr. om måneden før skat. Du har ikke mulighed for at supplere med banklån og deltidsarbejde, som de studerende har. Du får ikke studenterrabat og lignende. Med andre ord er du væsentlig dårligere stillet end almindelige studerende. For på den indkomst er du næppe i stand til at bevare din bolig. Uden bolig er din chance for at klare dig i et uddannelsessystem meget ringe, så denne strategi modarbejder direkte det formelle formål med kontanthjælpsreformen, nemlig at bidrage til at flere unge får en uddannelse. Man har også med sikkerhed også ødelagt hjemløsestrategien for unge. (Et flerårigt projekt, hvor man forsøger at få specielt unge hjemløse i egen bolig).

Unge, der ikke umiddelbart er klar til at gå i gang med en uddannelse, får efter tre måneder ret til et aktivitetstillæg, når de deltager i aktive tilbud, der kan bringe dem tættere på målet om uddannelse.

Dermed opretholder de samme ydelse som i dag. De mest udsatte unge vil kunne få tillægget med det samme.

Hvilken retssikkerhed har den unge på et område, der angriber de basale overlevelses-betingelser?

Hvem skal nu vurdere den unges parathed? En tilfældig medarbejder på jobcentret uden speciel faglig baggrund. Er man berettiget til tillægget straks? Skal man vente 3 måneder --- så er boligen jo nok røget alligevel.

Der er en særlig uddannelsesrettet hjælp til unge enlige forsørgere.

For andre grupper gælder:

- Enlige forsørgere og unge mødre får særlig støtte og økonomisk hjælp til at komme i uddannelse. Det er da godt nok, men er det en opfordring til at blive gravid for at overleve?
- Unge under 30 år med en erhvervs-kompetancegivende uddannelse, kan få kontanthjælp efter den nuværende ungesats. Hvis de er forsørgere, er satsen højere.
- Kontanthjælpsmodtagere over 30 år Kan fortsat modtage kontanthjælp.

Alle kontanthjælpsmodtagere rammes af følgende stramninger:

Samlevende par, hvor begge er fyldt 25 år, får gensidig forsørgelsespligt.

Det betyder, at hvis du bor sammen

med en, der tjener 26.000 kr. om måneden eller mere – eller som har formue, er du ikke berettiget til kontanthjælp, men din sambo skal forsørge dig.

Det strider imod grundloven, der giver en ret til hjælp, hvis ens forsørgelse ikke påhviler en anden – her tænkes på børn under 18 år og ægtefælle.

Hvordan vil man i det hele taget konkret bruge begrebet samlevende? Er to veninder, der deler en lejlighed, et lesbisk par? Skal der sex til, eller er alle former for bofællesskaber, hvor der er mulighed for pardannelse nok? Hvem har bevisbyrden? Begrundelsen er, at man vil sidestille ægtefæller og samlevende,

» Uden bolig er din chance for at klare dig i et uddannelsessystem meget ringe, så denne strategi modarbejder direkte det formelle formål med kontanthjælpsreformen, nemlig at bidrage til at flere unge får en uddannelse«

men det gør man slet ikke. Samlevende får ikke de samme rettigheder og pligter på andre områder. F.eks. får de ikke ret til det skattefradrag på 42.000 kr., som en gift ægtefælle har, når den anden er uden indkomst. Skatteministeriet blev spurgt,

om de ikke kunne lave en tilsvarende regel for samboende. De svarede, at det var umuligt for dem i praksis at definere, hvornår der var tale om samlevende.

En skatteekspert, Lida Hulgaard, udtaler:

»Jeg vil kraftigt advare imod at overføre det princip til skatteretten. Hvordan skulle det overhovedet kunne administreres? Hvornår er man samlevende? Hvornår er forholdet begyndt, hvornår er det ophørt, skal det involvere sex? Det vil skabe uoverskuelige problemer«, forudser hun

Det er da utroligt, at Skatteministeriet afviser, at det er administrativt muligt, men den enkelte sagsbehandler skal sidde og vurdere/dømme, om der er tale om samliv. Hvor er borgerens retssikkerhed?

Christian Juhl fra Enhedslisten har gjort Mette Frederiksen opmærksom på, at hvis et par begge er på kontanthjælp, kan det jo ikke betale sig for den ene at finde arbejde, for så tager man kontanthjælpen fra dem begge. Hun svarer: »Der vil være mange, der tænker, at det er bedre at finde et job, når jeg nu alligevel

skal arbejde for kontanthjælpen« Hendes arrogance kender åbenbart ingen grænser. Med den sætning afslører hun, hvordan hun ikke opfatter arbejdsløsheden som et samfundsproblem, men blot et spørgsmål om, hvorvidt man gider finde et arbejde. Selv en borgerlig økonom kan vel forstå, at med mindre der er kommet en ny arbejdsplads, vil kontanthjælps-

Med en ydelse på 5.753 kr. om måneden uden mulighed for at supplere med arbejde eller lån vil mange unge være truet af hjemløshed.

modtageren, der får et job, blot puffer en anden ud i arbejdsløshed.

Summen af arbejdsløse bliver kun mindre, hvis der kommer flere arbejdspladser.

Nyttejob og »rimelige sanktioner«

Som jobparat skal du stå til rådighed for arbejdsmarkedet, og de første 3 måneder er der krav om ekstra intensiv jobsøgning.

Der er krav om at man skal arbejde for kontanthjælpen.

»Senest efter tre måneder bliver personer, der kan arbejde, mødt med et krav om at arbejde for kontanthjælpen fx i en nytteindsats i op til 13 uger ad

gangen. *Nytteindsatsen foregår på kommunale arbejdspladser, hvor den enkelte kan gå til hånde og gøre nytte.*« (citat Beskæftigelsesministeriet)

Siden indførelsen af løntilskudsjob er der i den offentlige sektor nedlagt 30.000 arbejdspladser, samtidigt med at ca. 40.000 har fået løntilskudsjob. Det betyder, at der nu arbejdes uden overenskomst, uden optjening af dagpenget og langt under overenskomstmæssig løn, og det betyder også, at faglært arbejdskraft erstattes af tilfældige ikke-faglærte. På børneinstitutioner og i ældreplejen er det åbenbart ligegyldigt, at man fjerner faglært arbejdskraft og erstatter den med ikke-faglærte i midlertidige forløb.

På baggrund af erfaringerne med løntilskudsjobs, kan man spørge om, hvordan nyttejobs vil påvirke antallet af ordinære arbejdspladser i det offentlige.

Kravet om nyttearbejde er på kanten af tvangsarbejde. Hvilket er forbudt i henhold til FN's menneskerettigheder.

Vil du ikke høre, så må du føle. De arbejdsløse behandles som ulydige børn:

»Hvis du ikke lever op til kravene om jobsøgning, får du en sanktion. Hvis du gentagne gange ikke overholder kravene om at søge job og deltage i aktive tilbud, kan du få en skærpet sanktion. En skærpet sanktion indebærer, at du mister retten til kontanthjælp i en periode på op til tre måneder. I stedet vil du modtage et tilbud,

Nyttejobs vil medføre at faglærte fortrænges af ikke-faglærte på ringe vilkår, uden overenskomst og uden ret til optjening af dagpenge

samtaler eller daglig pligt til at møde frem i jobcentret, og du får udbetalt kontanthjælp for de dage, du møder frem.» (citater Beskæftigelsesministeriet)

Måske var det en idé at »besætte« jobcentrene med krav om daglige samtaler, fordi man ikke ønskede at medvirke til tvangsarbejde, der fortrængte dem, der er ansat på normal overenskomst.

»Rimelige sanktioner (til unge under 30 med sammensatte problemer)

Hvis du ikke lever op til de krav, som din kommune stiller til dig, mens du modtager uddannelseshjælp, får du en sanktion. Sanktionssystemet tager højde for, at du på grund af sammensatte problemer ikke altid har mulighed for leve op til de krav, der bliver stillet til dig.

Inden der bliver givet en sanktion, skal din kommune derfor altid foretage en socialfaglig vurdering af, om der i dit tilfælde er omstændigheder (fx psykisk sygdom eller misbrugsproblemer), der kan begrunde, at du ikke lever op til kravene og derfor ikke skal have en sanktion.» (citater Beskæftigelsesministeriet)

Igen må man spørge om, hvem der har kvalifikationerne til at vurdere psykisk sygdom på et jobcenter. Jobcentre er flere steder berygtet for at underkende lægelige vurderinger i forbindelse med sygedagpenge og arbejdsprøvninger. På den baggrund er det igen relevant at spørge:

Hvor er den unges retssikkerhed?

Som et af de få positive træk i kontanthjælpsreformen er der et krav om en helhedsorienteret indsats til personer med komplekse problemer:

»Kontanthjælpsmodtagere med komplekse problemer skal hurtigst muligt – og senest efter seks måneder – have en helhedsorienteret og jobrettet indsats. Indsatsen skal afspejle den enkeltes behov og tage hånd om hans eller hendes sociale eller sundhedsmæssige problemer. Den enkelte får ret til en koordinerende sagsbehandler, der skal sikre, at indsatsen er tværfaglig og koordineret på tværs af offentlige myndigheder.» (citater Beskæftigelsesministeriet)

Det er muligt, at dette kan føre til en

bedre hjælp til enkelte personer. Problemet er igen: Hvem bestemmer, om mit problem er »komplekst« nok? Hvor er de økonomiske muligheder for ekstra støtte? Hvad nu, hvis en helhedsorienteret og jobrettet indsats ikke er det samme?

Sammenblanding af socialpolitik og arbejdsmarkedspolitik

Hetzen mod de arbejdsløse er sløret som et forsøg på at hjælpe de mennesker, der har svært ved at klare sig på arbejdsmarkedet. Men denne sammenblanding af socialpolitik og arbejdsmarkedspolitik har kostet dyrt for både de almindelige arbejdsløse og dem, der har behov for særlig hjælp. Der findes naturligvis

» Jo mere elendigt og udgrænset de arbejdsløses situation er, jo mere frygter de arbejdende at blive ramt af arbejdsløshed, hvilket fører til groteske situationer, som arbejdere, der for at bevare deres job, selv foreslår at gå ned i løn«

personer, der har brug for at komme i kontakt med arbejdsmarkedet via praktik eller løntilskudsjob, men det ekstra tilskud til kommunerne for den slags personer medfører, at kommunerne flytter så mange som muligt over i disse foranstaltninger. Da det kun er lovligt at tilbyde løntilskudsjob til personer, der mangler faglige – sproglige eller sociale kompetencer, er der ikke langt til, at alle arbejdsløse mangler kompetencer. De fejler jo nok også noget, når de nu er arbejdsløse, bliver den officielle tankegang. Hermed er individualiseringen og afkoblingen til forståelse af at arbejdsløshed handler om arbejdspladser cementeret. En hetz mod de arbejdsløse, som hele tiden underbygges af den borgerlige presse.

I »fattig-firserne« gav man revalidering på dagpengesats til de personer, der pga. fysiske, psykiske eller sociale problemer ikke kunne tage en uddannelse eller et arbejde på normale vilkår. (For eksempel en kleinsmed, der fik svejseeksem og havde en knæskade fik en ingeniøroverbygning på 3 år) Den arbejdsløse med

tilknytning til arbejdsmarkedet havde ret til sine dagpenge, når han stod til rådighed for arbejdsmarkedet. I dag er man efter henholdsvis 1 år på sygedagpenge eller 2 år på arbejdsløshedsdagpenge overladt til en kontanthjælpsreform, som er direkte umenneskelig.

Angreb på arbejderklassen

Kontanthjælpsreformen er sammen med reglerne om løntilskud og gratis praktikker et voldsomt angreb på arbejderklassen. Der indføres en form for tvangsarbejde, som betales med overførselsindkomster, hvor timelønnen er på ca. 65 kr. (for de kommende unge på uddannelseshjælp 36 kr.) Man bliver brugt i det offentlige til at dække områder, hvor der er sparet tusinder af stillinger væk.

Hetzen mod de arbejdsløse udsætter dem for mistænkeliggørelse, de betegnes som dovne, samfundsnassere, gider ikke tage de kedelige jobs, uduelige m.m. De behandles som uartige børn, ydmyges og straffes økonomisk. Det er lige før, det er de arbejdsløses skyld, at de offentlige budgetter er så store, at hele samfundet er i krise. Med tab af økonomisk tryghed og personligt selvværd er det vanskeligt at rejse sig og protestere. Selvom fornuften godt ved, at arbejdsløsheden er et samfundsmæssigt problem, ender mange med alligevel at føle personlig skyld over deres situation. Håbløshed og passivitet følger. Jo mere elendigt og udgrænset de arbejdsløses situation er, jo mere frygter de arbejdende at blive ramt af arbejdsløshed, hvilket fører til groteske situationer, som arbejdere, der for at bevare deres job, selv foreslår at gå ned i løn.

Det er uhyre vanskeligt at mobilisere blandt de arbejdsløse, især dem, der er helt udenfor fagbevægelsen. Initiativet må komme fra bunden af fagbevægelsen, klubberne og de enkelte arbejdspladser. Her må dannes arbejdsløshedsgrupper, hvor man på arbejdspladsen prøver at få den enkelte i løntilskud eller praktik og de kommende nyttejobs med.

Grupper, der ikke blot skal snakke om arbejdsløshed, demonstrere og aktionere, men også handle på flere planer, for eksempel lave byttecentral for ting og ydelser: Jeg klipper dit hår, hvis du reparerer min stol osv.

Regeringen revolutionerer erhvervsuddannelserne – på den dårlige måde

AF JONATHAN SIMMEL

Erhvervsuddannelserne dækker over 109 uddannelser, 326 specialer og alt fra SOSU-assistent til tagdækker. 37 procent af de unge, der forlader folkeskolen, påregnes at starte på en erhvervsuddannelse, og 89.000 går pt. på en erhvervsuddannelse.

Erhvervsuddannelserne skal uddanne unge til fremtidens arbejdsmarked, men har i årevis været i krise. Om end erhvervsuddannelserne står som et af de vigtigste elementer til at kunne løfte målsætningen om, at 95 procent af de unge skal have en ungdomsuddannelse, så er det direkte frafald på erhvervsuddannelserne på 46 procent, og ca. 11.000 unge mangler pt. en elevplads. På samme tid viser alle

prognoser, at vi indenfor få år kommer til at mangle faglærte, og frem mod 2020 vil vi mangle op mod 30.000 faglærte.

Kort sagt kan man se et system, som er ved at bryde gradvist sammen, primært fordi arbejdsgiverne ikke stiller de nødvendige elevpladser til rådighed, men også fordi økonomien på erhvervsuddannelserne, ligesom andre dele af uddannelsesområdet, er blevet gradvist udhulet gennem de sidste par årtier. Sidst af alt lider erhvervsuddannelserne stadigvæk af at blive opfattet som én »andenrangsuddannelse« i forhold til de gymnasiale, og derved er prestigen og respekten omkring de faglige uddannelser også gennemhullet.

Alle disse problemer, og mange flere, prøver regeringen med deres »revolution« af erhvervsuddannelserne at rette op på, men allerede fra start er resultatet givet, nemlig som en nedskæringsøvelse, hvor ingen nye midler vil blive tilført området, mens en lang række nye opgaver skal udføres.

»Voksenspor«

Én af de mest centrale elementer i regeringens forslag er en opdeling af eleverne på baggrund af alder. Regeringen foreslår, at man opretter et særskilt »voksenspor« på uddannelserne for elever over 25 år. Hvorvidt dette voksenspor indholdsmæssigt skal have et andet indhold er uklart, men man kan frygte, at man i samme ombæring vil bruge voksensporet til at afkorte uddannelsestiden og forringe de obligatoriske fag, med argumentet om, at eleverne over 25 i højere grad er motiveret, rustet og har en realkompetence i forvejen.

Grundforløbet på erhvervsuddannelserne vil på samme tid blive nedsat fra 20-60 uger (afhængig af uddannelse) til 10 uger. Dog vil man tilbyde et »generelt grundforløb« på yderligere 30 uger, for de elever, der kommer direkte fra folkeskolens 9-10. klasse. Dette forløb skal i højere grad være en generel introduktion til erhvervsuddannelserne og give nogle af de fælles obligatoriske fag, på tværs af uddannelserne.

Netop denne opdeling af eleverne vil grundlæggende gøre op med en af erhvervsuddannelsernes helt store forcer, nemlig at unge som gamle deler klasselokale, og udnytter hinandens styrker og forskellige erfaringer. Især har vi tidligere

Uddannelsen til tagdækker er blot en ud af de i alt 109 uddannelser på erhvervsskolerne.

I starten af oktober fremlagde regeringen sit forslag til reform af erhvervs-uddannelserne. Alt i alt er der tale om en reform gennemsyret af forringelser, hvor man kun kan frygte for det konkrete resultat i fremtidens erhvervsuddannelser.

set en stor erfaringsudveksling, hvor de ældre elever kan dele viden fra arbejdsmarkedet og praktisk viden, mens de helt unge i højere grad kan hjælpe med de boglige fag, da disse stadigvæk sidder langt fremme i hukommelsen.

Som sidenote til regeringens ensretning af grundforløbene er det især de merkantile og social- og sundhedsuddannelserne, som bliver hårdt ramt. Her går man fra 1-2 års grundforløb ned til 10 uger. En katastrofal nedskæring af den faglige uddannelse, som mest af alt ligner en hovedfinansieringskilde til resten af reformen.

At reducere længden af grundforløbene kan derudover have katastrofale følger. Vi har tidligere inden for enkelte områder, f.eks. el-faget, set at arbejdsgivernes hovedproblem ved at ansætte lærlinge var, at de ikke havde den fornødne ballast, og at man hellere ville tage dem, efter de havde haft en periode mere på skole i skolepraktik. Derved kan man kun frygte, at en forringelse af grundforløbene kun vil gøre det endnu svære at overtale virksomheder til at tage imod lærlinge.

Karakterkrav

Et andet vigtigt element i regeringens forslag er en indførelse af et adgangskrav på alle ungdomsuddannelser, så man som minimum skal have karakteren 2 i dansk og matematik, altså bestået.

Dette gøres i illusionen om, at man i højere grad kan undgå de udfaldstruede, som ikke har kompetencer til at tage en erhvervsuddannelse, mens vi andre påstår, at det er absurd at opstille et bogligt karakterkrav på en faglig uddannelse. Ligeledes vil vi påstå, at enhver, der for alvor

ønsker at gennemføre uddannelsen, med den rette hjælp og understøttelse også kan komme igennem i de boglige fag.

Sidst af alt har et forskningsprojekt fra Aalborg Universitet vist, at hver tredje af dem, der i øjeblikket uddannes med et svendebrev, ikke har bestået de to fag i folkeskolen. Dermed også sagt, at man blot vil gøre det endnu svære at uddanne fremtidens faglærte.

Regeringen har dog anerkendt, at man bliver nødt til også at sætte ind i forhold til vejledningen i folkeskolen, for at gøre kommende elever mere bevidste om deres uddannelsesvalg, men da man ikke ønsker at afsætte yderligere midler til at styrke vejledningen i folkeskolen, ender deres forslag blot med, at man i højere grad målretter vejledningen i folkeskolen til den svageste gruppe elever. Derved får man ikke ændret på elevgrundlaget på erhvervsuddannelserne, som i forvejen har en svag social baggrund, lavere boglige karakterer mm. Det vil sige, man vejleder ikke flere »ressourcestærke« over på uddannelserne, men blot internt blandt eleverne med knap så gode forudsætninger.

»Fleksuddannelse«

Med regeringens forslag til reform vil en kæmpe gruppe elever fra folkeskolen ikke længere have mulighed for at starte på en erhvervsuddannelse (som ellers økonomisk er en af de mest rentable forretning-

ger på samfundsniveau), men vil blive overladt til at finde helt ny veje, evt. som ufaglærte. For at undgå dette har regeringen varslet, at man også vil opfinde en ny »fleksuddannelse« som skal give en eller anden form for uddannelsesniveau. Det er meget diffust, hvad denne uddannelse skal indeholde, og hvad målsætningen er – om det blot er at give ufaglærte papir på et kursus, eller om det reelt er en fornuftig 2-årig uddannelse, der leder frem mod en kompetencegivende uddannelse. Alt dette skal man afklare i forhandlinger.

Det absurde i dette forslag er, at alle disse »ekstra uddannelsesstilbud« allerede er til stede, gennem EGU, produktions-skoler mm., men på grund af dårlige visiteringer, nedskæringer i kommunerne mm. bruges disse uddannelsesstilbud kun i meget lille omfang. Det lyder sikkert bedre for ministeren i pressen at fremlægge en helt ny uddannelse end at henvise til de eksisterende tilbud og styrke disse.

Alt i alt er der tale om en reform gennemsyret af forringelser, hvor man kun kan frygte for det konkrete resultat i fremtidens erhvervsuddannelser.

Enhedslisten har dog indtil videre holdt fødderne solidt plantet i jorden og nægtet at skære på kvalitet og økonomi, men konsekvent påpeget, at regeringen burde tage hånd om de virkelige problemer, manglen på lærerpladser, og arbejdsgivernes manglende ansvar.

Regeringen graver sig dybere ned

Mens Helle Thorning-Schmidt sidder til mindehøjtidelighed for Nelson Mandela i Sydafrika og tilsyneladende morer sig med at tage billeder af sig selv sammen med Obama og David Cameron, som hun dog ikke vil offentliggøre, fordi de angiveligt er for slørede, så er billedet af en dansk regering i dyb krise til gengæld ulidelig skarpt.

AF SAP'S FORRETNINGUDVALG

Svingdørene suser rundt i ministerierne i disse dage. Først roteres justitsminister Morten Bødskov ud, efter at være blevet grebet i at lyve overfor Udenrigsudvalget, og i den slipstrøm finder udenrigsminister og tidligere SF-Formand Villy Søvndal det opportunt at meddele, at han af helbredsgrunde trækker sig ud af politik. Det åbner op for en større ministerrokade, hvor SF's Holger K. nu endelig kan få sit hede drømmejob, endnu en ung SF'er kan få lov at mærke taburettens varme, og hvor et par højredrejede og karriereorienterede socialdemokrater bliver udskiftet med et par andre af, vil det formentlig vise sig, cirka samme slags.

Helle Thorning Schmidt og den øvrige regering tumler nærmest blindt rundt i den politiske porcelænsforretning, alt imens kærnevælgerne i stigende antal forlader butikken. Et totalt fejlgreb i forbindelse med finanslovsforhandlingerne truer nu med at sende SF under spærregården. SF forsømte en oplagt lejlighed til at generobre bare lidt af sin identitet ved at sætte sin regeringsdeltagelse på spil for kravet om et finanslovsforlig med Enhedslisten.

Selv om regeringen i virkeligheden fik en foræring i form afsløringerne af Venstreformand Lars Løkke Rasmussens skandaløse luksusoverforbrug af skatteborgernes penge, så formåede man ikke at udnytte muligheden. En hårdere kritik af den slags udskjelser, en reform af rejsereglerne for politikere og højere embedsmænd kombineret med et mindre sving til venstre i et finanslovsforlig med Enhedslisten kunne ellers have rettet

skuden lidt op. Men Helle, Margrethe Vestager og Bjarne Corydon insisterer fortsat stædigt på, at den nyliberalistiske EU-dikterede nedskæringspolitik er den eneste mulighed for at vende krisen og fremkalde et økonomisk opsving, som de stadigt mere krampagtigt tror ligger lige om hjørnet. Villy Søvndal og SF har med sin passive tilslutning til regeringens asociale kurs allerede begået politisk selvmord, og nu er socialdemokraterne i gang med det samme. Vinderne bliver de Radikale, som efter et valg kan fortsætte omfordelingen fra de fattige til de rige sammen med et styrket Venstre.

I forbindelse med Villy Søvndals afgang som udenrigsminister blev repræsentanter for de øvrige partier i øvrigt spurgt om deres holdning til den tidligere udenrigsminister. De fleste havde pæne ord at sige om ham. »En flink mand, der har tjent landet godt og nydt stor respekt for sit solide virke i demokratiet tjeneste«, lød det fra de forskellige partispidser. Dog med en undtagelse: Lars Løkke Rasmussen. Han mente ikke, at Villy havde gjort nogen særlig god profil som udenrigsminister, nok snarere det modsatte. »Nej«, udtalte Venstreformanden, hvis man virkelig skulle pege på en politisk fortjeneste som Villy havde gjort Danmark, så var det, at »han havde fået trukket SF i arbejdstøjet og sørget for at partiet var med til at tage ansvar«. Mange tidligere SF'ere og socialistisk indstillede vælgere vil nok lidt modvilligt give Lars Løkke ret i meget af den karakteristik, idet de måske tænker, at arbejdstøjet nok mere har haft form af spændetrøjer.

I forbindelse med sagen om den

lyvende justitsminister har Enhedslistens folketingsmedlemmer gjort det helt rigtige og fastholdt, at man ikke kan have tillid til og på nogen måde støtte politikere og ministre, der bevidst vildleder det øvrige Folketing. Det er godt, at Enhedslisten således fastholder en grundlæggende kritik af regeringen og fastholder et pres og derigennem mere og mere fremstår som det eneste ærlige politisk og socialt ansvarlige projekt.

I den nuværende politiske situation er det vigtigere end nogensinde, at Enhedslisten til stadighed påpeger, at selv nok så store sociale nedskæringer og lønnedgange ikke vil løse krisen. At man ikke går på kompromis med holdningerne, og at man klart og konsekvent opretholder forsvaret for arbejderklassen og de svageste. Lige så afgørende er det, at Enhedslisten hele tiden tager initiativ til modstand og støtter alle former for initiativer imod regeringens nedskæringer. For tiden er det de studerende, der viser vejen, idet de nægter at acceptere stramningerne og disciplineringen af studierne, samtidig med at de demonstrerer og besætter læreranstalterne. Disse former for aktiviteter er den eneste vej frem og det eneste middel imod desillusionering og demoralisering, og det er i den slags sammenhænge, at alle Enhedsliste-folk bør lægge så mange af deres kræfter som muligt.

*Socialistisk Arbejderpartis
Forretningsudvalg,
13. december 2013*

Den politiske situation & Enhedslistens opgaver

VEDTAGET PÅ SAPS 7. LANDSMØDE
24. NOVEMBER 2013

Socialistisk Arbejderparti afholdt landsmøde i november 2013,
vi bringer her de to vedtagelser fra landsmødet:
»Den politiske situation og Enhedslistens opgaver«
og »SAP's arbejde for at opbygge Enhedslisten«

» Det mest markante har været, at når regeringen har lavet aftaler med Enheds-listen, er opbakningen til regeringspartierne vokset – og omvendt, når den har lavet aftaler med højrefløjen«

1. Indledning

SAP har med mellemrum udarbejdet analyser af den politiske situation, de senere år med fokus på at blive klogere på, hvad der er Enhedslistens opgaver.

Denne tekst bygger oven på disse, men det er ikke en forudsætning for forståelsen af teksten, at man har læst disse, ligesom det heller ikke er en forudsætning, at have været politisk aktiv gennem en årrække.

Samtidig forsøger vi at trække linjerne fra den politiske situation i Europa til den politiske situation i Danmark. Både fordi den særlige krise i den europæiske økonomi er baggrundstæppet for den danske økonomi og derigennem den politiske situation i Danmark. Men samtidig fordi forbindelsen mellem de sociale kampe i Europa og udviklingen i klassekampen både i og uden for parlamenterne minder mest om hinanden i Europa – på samme tid som de adskiller sig fra hinanden.

Opbygningen af teksten er i fire afsnit:

2. Regeringens krise
3. Arbejderbevægelsens krise
4. Den store stagnation og de tre kriser
5. Opgaver for Enhedslisten i den nuværende situation

2. Regeringens krise

Regeringens krise er akut. Siden sin tiltræden har regering ført en stringent linje i den økonomiske og sociale politik,

som står i stærk kontrast til det, S og SF gik til valg på.

Da S og SF sammen med de Radikale vandt magten skiftede den konkrete politik fra klassisk venstrereformisme (formuleret klarest i Fair Forandring, 2008) til økonomisk og autoritær socialliberalisme. Dette har ført til konstante konfrontationer med baglandet, dog uden større synlige masseprotester. Regeringens krise sender en stor del af arbejdervælgerne i armene på de borgerlige partier – især Dansk Folkeparti, som fremstår som forsvarer for en dansk velfærdskapitalisme. En anden del af arbejdervælgerne opgiver håbet om politiske forbedringer og bliver sofavælgere.

2.1 Regeringens nyliberale kurs

Regeringens politiske linje har – måske med undtagelse af finansloven for 2012 – været en nyliberal kurs. Den har satset på at skabe et øget udbud af arbejdskraft samtidig med, at den har givet erhvervslivet endnu lempeligere vilkår for at tjene penge. Alle socialreformer – måske med undtagelse af afskaffelsen af fattigdomsydelserne – har haft som målsætning at øge udbuddet af arbejdskraft, dvs. skabe flere arbejdsløse som skulle presse lønnen ned. Og skattereformerne har givet mest til de rige og virksomhederne.

Gennem et voldsomt reform-kapløb har regeringen i sine to første år gennemført reform af førtidspensionen, fleksjob-ordningen, indkomstskatten og overførselsindkomstreguleringen. Regeringen har indført en budgetlov som led i accepten af EU's finanspagten, den har vedtaget en todelt vækstplan sammen med de borgerlige partier, som giver massive afgifts- og skattelettelser til erhvervslivet, og binder den økonomiske politik til en nyliberal kurs i resten af regeringsperioden. Ved samme

lejlighed gennemførte regeringen en reform af kontanthjælpen og SU'en, som i begge tilfælde markant forringede vilkårene for unge. Senest har regeringen lavet en reform af folkeskolen, finansieret ved en forringelse af lærernes arbejdsvilkår.

Denne politik føres i en situation, hvor arbejdsgiverne er i offensiven med stadig mere radikale krav om at ødelægge overførselsindkomstsyste­met i Danmark.

2.2 Arbejderklassens skuffelse

Den nyliberale kurs medførte allerede fra foråret 2012 en massiv vælgerflugt fra både S og SF. Samtidig er medlemmer flygtet. Den seneste opgørelse peger på at de tre regeringspartier tilsammen har mistet 10.000 medlemmer i regeringsperioden.

SF nedsmeltede for åben skærm, da formandsopgøret efter Villy Søvndal blot ét år inde i regeringsperioden førte til et massivt nederlag for den hidtidige ledelse. Herefter forsvandt en stor del af den unge »moderniseringsfløj« næsten kollektivt over i Socialdemokratiet. Mens Socialdemokraterne ikke har oplevet et lignende internt opgør, så er vælgeropbakningen til S fortsat med at falde.

Samtidig er det kendetegnende, at de to partier mister arbejdervælgere. En måling peger på, at hver anden af arbejderstemmerne fra valget i 2011 har trukket opbakningen til S. Ligeledes var SF i 2008-09 Danmarks tredje største arbejderparti målt på arbejdervælgere. Denne opbakning er smuldret.

De Radikale er heller ikke gået usåret gennem regeringsperioden, hvor partiet har mistet omkring 1/3 af vælgerne i meningsmålingerne.

Der har dog samtidig været udsving i målingerne, siden regeringen blev dannet for to år siden. Det mest markante har

Udenomsparlamentarisk har en organisation med 10.000 medlemmer og lokalafdelinger i hele landet et kolossalt potentiale, som venstrefløjen ikke har haft siden 70'erne

været, at når regeringen har lavet aftaler med Enhedslisten, er opbakningen til regerings-partierne vokset – og omvendt, når den har lavet aftaler med højrefløjen. Denne tendens bekræfter, at regeringens største – og måske eneste – mulighed for at vinde næste valg er, at den vælger samarbejdet med Enhedslisten i stedet for de borgerlige.

I stedet har skuffelsen over regeringen ført til en vælgerflugt. Meningsmålinger tyder på, at Enhedslisten højst opsamler en tredjedel af disse. Næsten en tredjedel vælger sofaen, men lidt over en tredjedel flytter til blå blok.

2.3 En særlig dansk syge?

Selvom tilbagegangen i opbakningen til de to socialdemokratier i Danmark har været voldsom, er den ikke uden paralleller. Regeringen i Danmark er ingen undtagelse fra de socialdemokratiske ledede regeringer, som er kommet til magten under krisen rundt om i Europa. Alle lande, hvor disse regeringer har videreført en nyliberal krisepolitik, er deres opbakning i befolkningen forsvundet hurtigt og massivt. Både i England, Norge, Spanien og Grækenland er socialdemokratierne blevet straffet vælgermæssigt på grund af deres højredrejning. Selv i Frankrig, hvor socialistpartiet ved at fremføre venstrereformistisk retorik (fx millionærskat) kunne vinde valget 2012, ser opbakningen til Hollande ud til at smuldre efter regeringen er begyndt at gennemføre nedskæringer.

2.4 Hvilket rum for en anti-kapitalistisk politik?

Krisen i de regeringsbærende venstrefløjpartier, S og SF, har givet ophav til forskellige ideer i Enhedslisten om, at der

ikke er plads til et antikapitalistisk parti og antikapitalistisk politik i Danmark i den nuværende situation.

Dette argument findes i mindst to udgaver i Enhedslisten. Den første fremhæver, at Enhedslisten skal påtage sig opgaven som det nye anti-nyliberale parti, der kan samle alle de skuffede vælgere fra S og SF. Med andre ord er der opstået et tomrum, som Enhedslisten må udfylde ved at ændre sin politiske profil. For kritikken af kapitalismen står ifølge denne opfattelse i modsætning til kritikken af liberalismen, hvis man vil alliere sig med både ledelsen af fagbevægelsen og de demoraliserede SF'ere og socialdemokrater. Enhedslisten kan altså kun tiltrække S og SF medlemmer og vælgere ved at nedtone sin kapitalismekritik og revolutionære strategi.

Den anden variant af dette argument er, at erosionen af arbejderklassens organisationer er så fremskreden og klassebevidstheden så fraværende, at der ikke er objektiv eller subjektiv basis for at kombinere en antikapitalistisk propaganda med en anti-nyliberal agitation. Det overordnede mål er at få aktiveret og mobiliseret arbejderklassen og det sker først og fremmest på

modstand mod de nyliberale angreb. Ifølge denne teori er Enhedslistens arbejde i Folketinget heller ikke afgørende for mobiliseringen fra neden. Den skal først og fremmest vise, at Enhedslisten er troværdig. Det betyder, at det er stort set lige meget hvad Enhedslisten går med til for at trække socialdemokratiets ledelse til venstre.

Begge disse teorier er imidlertid forkerte. For det første vil en nedtoning af Enhedslistens antikapitalisme føre til, at partiet ikke kan give troværdige svar på, hvordan den økonomiske, økologiske og demokratiske krise overkommes. Det er i den nuværende krise ikke muligt at føre en ren »anti-nyliberal« linje, som ikke i det mindste indeholder anti-kapitalistiske grundelementer. For hvilken modstand skulle kunne vækkes mod nedskæringspolitikken, hvis ikke Enhedslisten kan pege på en alternativ økonomisk politik? Hvad skal finansiere den velfærd og de arbejdspladser, som står øverst på programmet hos et parti, der vil bekæmpe nyliberale krisepolitik?

Rummet for nationale keynesianske løsninger på krisen er indsnævret, fordi kapitalistklassen ikke vil ophæve investeringsstrejken, med mindre arbejderklassen

» Men grundlæggende undviger fagbevægelsens ledelser spørgsmålet om, at medlemmernes interesser i en nyliberal æra kun kan forsvares i aktivering og politisering af medlemmerne som kollektiv kamporganisation«

betaler ved kasse ét. Det er ikke muligt at »lokke« arbejds-giverne til at investere penge til gavn for arbejderklassen i Danmark. Det har både VK-regeringens og den nuværende SRSF-regerings politik vist.

Derfor er indgreb overfor kapitalistklassen ikke bare ønskværdigt, men også nødvendigt for at føre en konsekvent anti-nyliberal politik. At vinde opbakning for sådan en politik kommer ikke ud af det blå. Tværtimod er det nødvendigt at Enhedslisten markerer, hvilke midler partiet peger på, for at finansiere sine forslag. Det har partiet traditionelt gjort – og det er stadig vigtigt at gøre.

2.5 Enhedslisten må være et politisk alternativ til regeringen

Når S-R-SF regeringen opfattes som meget upopulær af arbejderbefolkningen i Danmark er det uhyre vigtigt, at Enhedslisten formår, at distancere sig selv fra alle dele af regeringens borgerlige politik.

Enhedslisten må ligeledes markere sig som et alternativ til regeringen med et andet politisk projekt end regeringen. Det må ske både i Enhedslistens medier generelt og i de konkrete sager, hvor Enhedslisten markerer sig i offentligheden.

Samtidig må Enhedslisten konfrontere regeringen med den borgerlige politik, for at fastholde presset på og tiltrække de dele af arbejderbefolkningen, som har opgivet S og SF på grund af uenighederne omkring den økonomiske politik og socialpolitikken.

Det er samtidig vigtigt, at de fremskridt, som Enhedslisten kan opnå gennem aftaler med regeringen, opfattes som klare forbedringer (uanset størrelsen heraf), hvor Enhedslisten ikke går på kompromis med princippet om at »stemme for den mindste forbedring og imod den mindste forringelse«.

3. Arbejderbevægelsens krise

Ligesom regeringens krise er arbejderbevægelsens krise åbenlys for alle. Siden Murens fald har klassesamarbejdet været i kapitalistklassens favør. Op igennem 1990'erne var der økonomisk opsving, som gjorde det muligt at forhandle aftaler mellem arbejdsmarkedets parter, som gav forbedringer for arbejderbefolkningen. Men samtidig indledte en socialdemokratisk ledet regering en massiv liberaliserings- og privatiseringsbølge med bl.a. salget af store offentlige virksomheder og reduktion i dagpengeperioden uden protester fra fagbevægelsen. I 2000'erne fik VKO cementeret denne ideologiske og økonomiske samfundsudvikling, nu med et opsving i lokale arbejdskampe, men uden en samlet kritik fra fagforeningernes ledere. Med den såkaldte finanskrisen i 2008 lå banen åben for lanceringen af en massiv krisepolitik, der sendte regningen for krisen til arbejderbefolkningen. Denne krisepolitik fortsætter nu under S-SF-R-regeringen i vid udstrækning med opbakning fra fagbevægelsens ledelser, både økonomisk i form af udstrakt accept af forringede løn- og arbejdsvilkår og med tilslutning til den ideologiske retorik om, at vi alle må bidrage til at betale krisen.

Alt i alt er grundlæggende resultater og strukturer, som klassesamarbejdet ellers har været bygget op omkring, under afvikling. Kapitalistklassen er i offensiven og resultaterne af det såkaldte klassesamarbejde er i deres favør: Nedsættelser og reformer, der gør tilværelsen for arbejderbefolkningen mere usikker og mere villige til at acceptere forrin-

Der findes en teori om, at Enhedslistens arbejde i folkettingen ikke er afgørende for mobiliseringer udenfor parlamentet, men at det først og fremmest handler om, at Enhedslisten er troværdig.

gede løn- og arbejdsvilkår samtidig med at der åbnes nye markeder for profit på opgaver, der før lå i offentligt regi.

Ikke desto mindre holder fagbureaukratiet fast i klassesamarbejdet som strategi og taler overordnet for tilbageholdenhed i konkurrenceevnens navn. Fagforeningens ledere har ingen svar eller perspektiver for, hvordan medlemmernes arbejds- og lønforhold kan forsvares nu og i fremtiden. I stedet ser vi flere fagforeningsledere gå arbejds-givers ærinde og anbefale lønnedgang med begrundelsen om at arbejdspladserne ellers vil forsvinde.

Mange i arbejderklassen ser fagbevægelsens politiske rolle, som forsvarer af klassens samlede interesser, udspillet og flygter over i de gule fagforeninger eller opgiver helt at organisere sig. Medlemsflugten bekymrer fagbevægelsens ledere, og forskellige initiativer til hvervekampagner er igangsat. Men grundlæggende undviger fagbevægelsens ledelser spørgsmålet om, at medlemmernes interesser i en nyliberal æra kun kan forsvares i aktivering og politisering af medlemmerne som kollektiv kamporganisation.

Men krisen i arbejderbevægelsen kan ikke reduceres til dens ledelse. Krisen i arbejderbevægelsens reformistiske og bureaukratiske ledelse har stået på i så mange år, at det har nedbrudt arbejderbevægelsen i sådan en grad, at der ikke længere er en bevægelse, hvor Enhedslisten blot kan tilbyde og kæmpe for en ny og bedre ledelse. Det er en hovedopgave for Enhedslisten i dag at bidrage aktivt til at genopbygge arbejderbevægelsen og gennem dette arbejde bevise, at partiet har det nødvendige program og perspektiv for arbejderbevægelsen. Samtidig må Enhedslisten være med til

VI VIL IKKE
NED I LØN!

at genskabe selve det socialistiske perspektiv i arbejderklassen og blandt andre udbyttede og undertrykte grupper.

Dertil kommer en øget splittelse mellem fagforeningerne på det private og det offentlige område, hvor det kønsopdelte arbejdsmarked og den borgerlige ideologi med individualiseringen af ansvar og pligter i forhold til velfærdsopgaver slår igennem. Den nyliberalistisk løgn om, at den private sektor har en klods om benet i den offentlige sektor, reproduceres i forskellig grad af fagforeningernes ledelser bredt set. Der tegner sig en splittelse mellem de offentlige og private fagforbund i kampen mod angrebene fra arbejdsgiverne og regeringen. Det har vi set under overenskomstforhandlinger op igennem 2000'erne, og senest og tydeligst så vi i foråret den mest omfattende arbejdskamp længe, hvor rystende få fagforeninger og -forbund bakkede op om de mere end 70.000 lærere, der var ramt af lockout. -Nogle LO-forbund sågar i hverken tale eller handling. Dette på trods af en bredt accepteret analyse af, at regeringen og KL var samlet om en manøvre,

der skulle tjene som en rambuk-model, for at smadre den stærkeste fagforening i Danmark og tage resten næste gang og næste gang igen.

Omvendt ser vi også flere steder tegn på modstand, fx lærerkonflikten og nyligt ved afvisning af lønnedgang blandt slagteriarbejdere. Men lærer-lockoutens afsløringer med aftalt spil mellem Corydon og KL allerede i december, kobles ikke nødvendigvis sammen med en generel nedskæringspolitik i det offentlige for at presse lønnen og højne konkurrenceevnen – også på det private arbejdsmarked til fordel for kapitaljerne. Det er her, at der er behov for at samle op på medlemsprotester mod svigtet fra de faglige ledere, der piper frem her og der og tage fat på den lange, seje kamp for opbygning af koordinerede alternativer nedefra, ude på arbejdspladserne. Vi skal i samarbejde og i kamp være med til at udvikle delsvær og præsentere et perspektiv, der samler op på fagbevægelsens medlemmers erfaringer, selvorganisering og krav.

Det betyder også, at vi skal skærpe vores analyse, og konsekvent skelne mellem interesser, organiseringer og handlemuligheder i de forskellige lag i

fag- og arbejderbevægelsen i de konkrete kampe. Enhedslisten skal som organisation tage dette arbejde alvorligt og kollektivt debattere og udveksle idéer, for at trække på samme hammel på alle niveauer i vores politiske arbejde, som aktivister, tillidsrepræsentanter, valgte i fagforeningen og i parlamenterne.

I Enhedslisten er der dog ikke enighed om og hvordan man skal arbejde for at styrke den faglige bevægelse. Forskellige teorier om fagbevægelsen har et helt anderledes perspektiv på den faglige kamp. En strømning i partiet mener, at den faglige bevægelse ikke har nogen betydning for den politiske strategi. Derfor må magten vindes gennem Folketing og kommunalbestyrelser.

Denne idé er forkert, fordi den forveksler den lange nedbrydning af fagbevægelsen med en permanent tilstand. Konflikterne på det offentlige område har vist, at der kan ske store spring i bevidstheden hos lønmodtagerne, når de sætter sig i bevægelse. Det er denne klassekampsdynamik, der gør at den faglige bevægelse må være omdrejningspunktet for Enhedslistens politiske strategi.

» Krisen er udgangspunkt for en ideologisk svækkelse af nyliberalismens påstand om, at en mere ureguleret kapitalisme kan løse menneskehedens behov. Dette åbner for, at der i højere grad kan diskuteres såvel keynesianske som socialistiske alternativer«

Lærerkonflikten var en markant begivenhed i 2013. Konflikterne på det offentlige område har vist, at der kan ske store spring i bevidstheden hos lønmodtagerne, når de sætter sig i bevægelse.

Der er samtidig teorier, som mener at den centrale opgave for det faglige arbejde er at erobre tillidshverv i de faglige organisationer. Denne idé leder til et fagligt arbejde, hvor fokus flyttes fra de mange aktive medlemmer over på de medlemmer, som kan vinde tillidsposter. Denne teori er forkert, fordi den ikke tager udgangspunkt i det forhold, at arbejderbevægelsen må genopbygges fra neden. Det afgørende for at skabe faglige kamporganisationer ud af de faglige sammenslutninger er at opbygge politisk aktivitet og organisering fra neden.

4. Den store stagnation og de tre kriser

Overordnet set er den aktuelle situation præget af tre kriser: den økonomiske, den økologiske og den demokratiske. Her analyserer vi de tre kriser og deres udtryk i Europa og Danmark. Kriserne er forbundne og udgør rammen omkring det politiske klima i de kommende år.

Europas krise består både i økonomisk efterslæb ift. Kina og USA, og i nedbrydning af de sociale og demokratiske strukturer. Der er samtidig store forskelle mellem de europæiske lande økonomiske og politisk. Danmark er EU's duks med hensyn til økonomisk holdbarhed – en økonomisk politik kombineret med fremadstormende økonomisk liberalisme gør DK til et af de eneste lande, som er i stand til at overholde de økonomiske målsætninger i den europæiske integration.

Når de tre kriser bliver set hver for sig og inden for rammen af en kapitalisme med

mindre og mindre regulering af markedet, bliver løsninger på én krise i modstrid med løsninger af de øvrige kriser.

4.1 Den økonomiske krise

Krisen har en dobbelt betydning for kampen mod kapitalismen. På den ene side, har det afkræftet myten om, at vi nu var kommet ind i den krisefri kapitalismes æra. Dermed burde det nyliberale projekt være svækket ideologisk, hvilket kan øge mulighederne for at præsentere alternativer. På den anden side medfører krisen umiddelbart en svækkelse af arbejderklassens objektive styrke.

Den såkaldte finanskrisen har udviklet sig til en langstrakt recession. Krisen bekræfter de marxistiske økonomiske teorier om, at kapitalismens indbyggede modsætninger fører til kriser. Grundlæggende set er krisen en overproduktions- og overakkumulationskrise. Konkret fik krisen udtryk som en finanskris, fordi en stor andel af opsparingerne ikke gik til investeringer, men derimod til lån til forbrug (enten direkte eller gennem boligmarkedet). Denne mekanisme var nødvendig for at oprettholde et højt forbrug hos arbejderklassen for at kunne holde væksten i gang. Da krisen slog igennem, ramte det forbruget og dermed har det afsløret, at virksomhederne har en relativt stor overkapacitet – dvs. overakkumuleret kapital i produktionsapparatet. Krisen er derfor heller ikke løst, eftersom de ubalancer, som udløste krisen, fortsat eksisterer.

Krisen er udgangspunkt for en ideologisk svækkelse af nyliberalismens påstand om, at en mere ureguleret kapitalisme kan løse menneskehedens behov. Dette åbner for, at der i højere grad kan diskuteres såvel keynesianske som socialistiske alternativer.

Krisens konkrete betydning for arbejderklassen er først og fremmest en høj arbejdsløshed. Det har konsekvenser ikke kun for dem, der selv bliver ramt af arbejdsløshed. Frygten for arbejdsløshed har en meget disciplinerende effekt på arbejderklassen. For de borgerlige økonomer er arbejdsløshed et udtryk for, at løn og andre omkostninger er for høje. Derfor er løsningen enkel: løn, erhvervsskatter og afgifter skal ned.

Det er også det, der ligger i EU's strategi om at satse på konkurrencedygtighed. De socialdemokratiske partier har stort set accepteret denne nyliberale tilgang til økonomien: velfærdsstaten forsvares bedst ved at forbedre konkurrenceevnen. Arbejderklassen er dermed svækket både pga. den objektive situation med lav beskæftigelse og den subjektive situation, hvor arbejderbevægelsens traditionelle ledere ikke præsenterer noget troværdigt alternativ. Denne svækkede styrkeposition har ført til, at den nyliberale offensiv har kunnet komme igennem med angreb i form af faldende realløn og afvikling af den sociale velfærd.

Selvom Danmark klarer sig godt sammenlignet med andre europæiske lande, bliver der anvist de samme løsninger for den danske udvikling. Euroen har i modsætning til nogle af tilhængernes forventninger ikke ført til en mere ensartet økonomisk situation. Tværtimod har det øget skævhederne mellem syd/øst og nord. Dette er kombineret med konkurrence-tankegangen en farlig udvikling, hvor ubalancerne, bliver udlagt som, at grækere og spaniere har levet over evne, mens befolkningerne i Sydeuropa oplever en nærmest kolonialistisk tilgang fra især Tyskland. Det kan føre til en form for nationalistiske forståelser af, at arbejdere og kapital har et

nationalt interessefællesskab. Over for dette er det afgørende, at venstrefløjens sætter spørgsmålet om et internationalistisk fælles forsvar for arbejderklassens interesser på dagsordenen.

4.2 Den økologiske krise

Den økologiske krise er efterhånden indlysende. Bortset fra få tilbageværende skeptikere er alle enige om, at den globale opvarmning er et faktum og den er menneskeskabt. Derfor er der også bred enighed om, at der »skal gøres noget«. Men det er ikke alene brugen af fossile brændstoffer, der ikke er bæredygtigt – den kapitalistiske vækst fører til et eskalerende ressourceforbrug på alle områder. Den kapitalistiske tilgang, hvor naturressourcerne gøres til en vare, betyder at det er de fattige, der bliver taberne i kampen om ressourcerne.

Dette gælder også, når staten skal regulere adgangen – uanset om det er direkte korrupte regeringer, der sælger minerettigheder, eller det er i Danmark, hvor Nordsøolien giver ekstraprofitter til Mærsk. Den nyliberalistiske offensiv har

betydet endnu større adgang for multinationale selskaber til ressourcerne. Mange steder ser vi, at folk kæmper for en anden vej – uanset om det er »stop skifergas« i Nordjylland eller indianske bønder i Peru. Når stater ikke er presset af stærke bevægelser, tjener de alene kapitalisternes interesser. Kampen om ressourcerne er derfor også klassekamp. De markedsdrevne styringer af ressourcerne f.eks. med CO₂-kvoter er bare med til at cementere den ulige adgang. Det er især de fattigste, der også bliver ramt af konsekvenserne af den globale opvarmning. Flere oversvømmelser, storme og ørkendannelse rammer især de tropiske egne, hvor størstedelen af verdens fattige bor. I modsætning til de rige i de samme områder, har de ikke ressourcerne til at beskytte sig eller købe jord andre steder. Klimaflygtninge bliver et stigende fænomen. I Danmark er konsekvenserne væsentligt mindre, men her er der også behov for massive investeringer, for at forberede os på flere og voldsommere regnskyl. Krisen har medført en midlertidig nedgang i ressourceforbruget, herunder afbræn-

ningen af fossile brændsler.

Overfor markedsløsningerne på ressourceforbruget, er der behov for anti-kapitalistiske og socialistiske løsninger, der handler om at løse behovene på en måde, der ikke skader fremtidige generationer. Sådanne løsninger kan kun vokse ud af de konkrete kampe om demokratisk kontrol med ressourcerne, mod miljøødelæggelser osv.

4.3 Den demokratiske krise

De sidste 25-30 års nyliberale bølge har på forskellige måder ført til angreb på demokratiet i takt med, at krisen har gjort nyliberalismen mere autoritær. Ad flere omgange er de grundlæggende principper i det borgerlige demokrati blevet indsnævret gennem fx anti-terrorlovgivning, flere beføjelser til politiet, øgede strafammer som middel til kriminalitetsbekæmpelse, marginalisering af indvandrere, skrap integrationslovgivning (24-års reglen), og ikke mindst ringere mulighed for at få aktindsigt (offentlighedsloven).

Samtidig har hjørnestenen i nylibera-

lismens økonomiske politik været svækkelsen af den offentlige sektors rolle i samfundsøkonomien. Flere og flere dele af det offentlige er blevet privatiseret, sat i udbud eller udliciteret. Samtidig er styringen af den offentlige sektor med New Public Management-tankegangen i stadig højere grad blevet underlagt nyliberalistiske markedslogikker, som også har indskrænket demokratiet – brugere, ansattes indflydelse – i den offentlige sektor. Ydermere er kontrollen med kapital og varebevægelser blevet begrænset.

EU har været en murbrækker i denne strategi for at EU skal være mest mulig konkurrencedygtig. Dette betyder med andre ord, at alle udgifter, der ikke er strengt nødvendige for produktionen af varer skal væk. Dette er en udvikling, der er sket på trods af, hvad de fleste ønsker og har derfor kun kunnet lade sig gøre, fordi det er blevet påtvunget som nødvendige krav fra markedet eller udemokratiske institutioner som EU. Den anden årsag er, at den traditionelle arbejderbevægelse – dvs. de socialdemokratiske partier og fagbevægel-

sens top ikke har noget alternativ. Socialdemokraternes accept af eller direkte opbakning til den nyliberale kurs er det andet element i den demokratiske krise. Erfaringerne med socialdemokratiske regeringer er, at der ikke reelt er forskel på den overordnede økonomiske politik. Dette har forskellige udtryk i de europæiske lande: politikerlede, desillusionering og forskellige former for radikaliserings. I nogle tilfælde fører skuffelsen med de socialdemokratiske partier til øget opbakning til venstrefløjpartier, men samtidig er der også nogle der går til borgerlige, populistiske eller højreekstreme partier. For at løse denne politiske krise har vi set, at socialdemokratiske partier indgår endda i store koalitioner med de borgerlige. Krisen har skærpet denne situation, hvor klassesamarbejdet reelt er brudt sammen.

Der er dog også eksempler på forskellige former for modstand. Indignados og Occupy-bevægelserne er eksempler på en modstand hvor hundredetusinder af mennesker organiserer sig og får troen

på egne evner til at skabe forandring. Modstanden ses også ind i mellem i den traditionelle arbejderbevægelse, hvor der er strejker og aktioner. I enkeltstående tilfælde udvikles der mere radikale arbejderkampe med fabriksbesættelser o.lign. Bevægelserne rejser perspektivet om andre former for demokrati med en kritik af den økonomiske magt.

Der er brug for en kamp mod kapitalens øgede magt på grund af afregulering og overførsel af magt til EU. Det er dog vigtigt, at venstrefløjen ikke præsenterer dette forsvar som et perspektiv om at vende tilbage til et tidligere mere ideelt borgerligt demokrati. I stedet handler det om at præsentere alternativer, der forener de nye bevægelseres perspektiv om selvforvaltning med en strategi for at opbygge en styrke, der kan angribe kapitalens magt.

4.4 Behovet for et samlet svar

Det er den anti-kapitalistiske venstrefløjs ansvar at udvikle politiske alternati-

Occupy-bevægelsen er et eksempel på modstand, hvor hundredtusinder af mennesker organiserer sig og tror på egne evner til at skabe forandring

SAMMEN ER
VI STÆRKE

ver, der svarer på de tre kriser. F.eks. er udviklingen af en beskæftigelsespolitik, der sikrer omstillingen til et bæredygtigt samfund, baseret på demokratisk styring helt afgørende. Dette er antikapitalistiske svar idet, at hvis et svar på en eller to af kriserne ikke skal uddybe en eller to af de andre, kommer det uvægerligt i konflikt med kapitalens interesser.

5. Opgaver for Enhedslisten i den nuværende situation

I dette afsnit konkluderer vi på vores analyse og tegner linjerne for en venstrekurs for Enhedslisten. Vi skal pege på hvilke opgaver, der findes inden for hvert af de punkter, som vi har behandlet ovenfor.

5.1 Genopbygning af arbejderbevægelsen

For at overkomme arbejderklassens defensive position, er det nødvendigt at genopbygge arbejderbevægelsens muskler og selvtillid. Det er ikke kun et spørgsmål om at overkomme det kriseramte lederskab. Det kræver genopbygning af basis. Historisk har arbejderbevægelsen bestået af mange organisationsformer: partier, fagbevægelse, ungdomsorganisationer, sygekasser, lejerforeninger, kulturorganisationer, kooperative virksomheder med mere. Over et langt historisk forløb er disse blevet politisk og organisatorisk nedbrudt.

Opgaven består nu i at genopbygge en arbejderbevægelse over en bred kam,

men ikke nødvendigvis med de samme organisatoriske former. Det er en opgave, der på mange måder kræver en gentænkning af strategien.

Som parti vil det bl.a. betyde, at Enhedslisten ikke kan nøjes med at kritisere, korrigere og stille krav til andre store aktører i arbejderbevægelsen. Enhedslisten må begynde at se sig som arbejderbevægelsens parti, der tager ansvaret for at formulere de samlede politiske løsninger og de organiseringer og bevægelser, der skal til: lokale velfærdsbevægelser, solidaritetsorganisationer, kulturorganisationer osv.

Enhedslisten må påtage sig initiativkraften og den organiserende rolle i og af bevægelserne som sådan. Vi må skabe faglig organisering, skabe solidaritetsorganisationer, skabe nedskæringsbevægelser. Vi skal naturligvis ikke gøre det alene og ikke i partiets navn, men vi skal se det som vores ansvar. Vi skal stadig opfordre og udfordre andre politiske kræfter i arbejderbevægelsen med tilbud/krav om fælles aktiviteter (enhedsfrontsметоден), men Enhedslisten skal i langt højere grad være parate til at sætte aktiviteterne i gang på egen hånd, hvis de andre afviser.

Fagbevægelsen er den del af arbejderbevægelsen, som sidst er blevet ramt af nedbrydningen, og hvor der er mest at bygge videre på. Derfor er fagbevægelsen den mest oplagte del af arbejderbevægelsen, hvor vi kan begynde genopbygningsarbejdet. Det vil sige aktivitet på arbejdspladserne, politikudvikling og kampskridt. Enhedslisten skal derfor opfordre til og understøtte vores medlemmer til at stille op til TR-poster, gå ind i alle former for faglige klubber og bestyrelser på alle niveauer og kæmpe for at udvikle fagbevægelsen til aktive, kæmpende og

demokratiske organisationer, som samler så store dele af arbejderklassen bag medlemmernes interesser.

Enhedslisten skal bidrage til dette, ved at medlemmerne mobiliseres til at opbygge fagbevægelsen igennem dobbeltorganisering. I den forbindelse er det nødvendigt at skærpe analysen af interessekonflikter og forskellige lag i fagbevægelsen, og arbejde for at de faglige aktiviteter og kampe faktisk forsvare de virkelige interesser og behov ude på arbejdspladserne. Arbejdet i fagbevægelsen skal derfor heller ikke isoleres i partiet til udelukkende at vedkomme faglige netværk og enkelte ansatte. Hele partiet må tage udfordringen på sine skuldre. Enhedslisten må, på alle niveauer – også parlamentarisk – blive drivkraft i at stille spørgsmålstejn ved klassesamarbejdet, kritisere fagbevægelsen når den svigter, og pege på behovet for en konfronterende og kæmpende indstilling.

Det er afgørende at arbejde for solidaritet imellem faggrupper. De aktuelle angreb på offentligt ansatte, hvor enkelte grupper angribes en efter en, og på privat ansatte, hvor angrebene sker på den enkelte virksomhed, gør det til en vigtig prioritering, at opbygge solidaritet mellem faggrupper – på tværs af fag og arbejdsplads. På den måde kan kampene politiseres og udvides, og den umiddelbare solidaritet med kollegaer og indenfor faggrupper, kan udvikles til en klasseidentifikation.

5.2 Opbygning af enhedsfronter mod nedskæringspolitikken

Enhedslisten skal arbejde for at opbygge enhedsfronter mod nedskæringspolitikken, den miljømæssige/klimatiske ødelæggelse, og endelig kampen mod

» I kontekst af de tre kriser, er det ikke muligt at opstille reelle løsninger på arbejderklassens aktuelle problemer indenfor kapitalismens rammer. Derfor er det nødvendigt, at Enhedslisten fremlægger et antikapitalistisk perspektiv«

afmontering af demokratiet. I øjeblikket er det meget svært at mobilisere store dele af arbejderklassen til aktivt at bekæmpe krisepolitikken. Enhedslisten må – med udgangspunkt i partiets basis – kontinuerligt diskutere og udvikle bud på hvilke krav der kan samle og mobilisere bredt. Det er ikke tilstrækkeligt at vente på at protesterne opstår spontant. Enhedslisten må aktivt arbejde for at sætte de spørgsmål på dagsorden, som det vurderes at man vil kunne samle enhedsfronter omkring og samtidig aktivt arbejde for at opbygge disse enhedsfronter.

Samtidig må Enhedslisten blive i stand til at støtte de små protester der opstår og bidrage til at udvikle og udvide dem. Ikke kun igennem opbakning fra repræsentanter i folketinget, men også ved at mobilisere medlemsbasen og organisatoriske ressourcer til at støtte protesterne, samt ved at give retning og perspektiv for bevægelserne, der bidrager til at udvide, styrke og samle dem.

Eksempelvis har Enhedslistens centrale krav under krisen været at komme arbejdsløsheden til livs. Imidlertid vil en politik, som sigter på at fjerne arbejdsløsheden føre til en række følgekra. For hvor skal arbejdspladserne komme fra kunne man passende spørge.

De private arbejdspladser er forsvundet, fordi kapitalisterne holder på pengene i stedet for at investere i produktion i Danmark. Pengene sendes ofte ud af landet. For at kunne skabe de manglende arbejdspladser skal der enten ansættes massiv finansiering, som på den korte bane kun kan findes via beskatning på de rigeste og virksomhederne. Eller også skabes arbejdspladserne ved at sætte produktion i gang. Det kræver at arbejdsgiverne tvinges til at

investere i arbejdspladser her og nu i Danmark eller at der sættes gang i en storskala udvidelse af offentlig produktion, som må udgrænse den private.

Begge strategier vil på den måde føre til indgreb overfor kapitalisterne, som i en krisetid vil blive anset som meget alvorlige. Det er krav som disse vi kalder antikapitalistiske; nemlig krav, der griber ind i arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet, samt retten til at tjene penge på produktionen. Og det er sådanne krav, Enhedslisten må fremføre for at synliggøre, at partiet står for en anden udviklingsvej end den nyliberale.

5.3 Nødvendigheden af at opbygge et alternativ til kapitalismen

I kontekst af de tre kriser, er det ikke muligt at opstille reelle løsninger på arbejderklassens aktuelle problemer indenfor kapitalismens rammer. Derfor er det nødvendigt at Enhedslisten fremlægger et antikapitalistisk perspektiv. Enhedslisten må naturligvis støtte de umiddelbare krav som en bevægelse mod nedskæringspolitikken rejser, men samtidig må Enhedslisten tage udgangspunkt i arbejderklassens reelle, virkelige behov og rejse de krav som faktisk repræsenterer reelle løsninger på problemerne – selvom disse krav bryder med kapitalismens rammer. Kun på den måde kan Enhedslisten blive et reelt og troværdigt alternativ.

5.4. Nødvendigheden af internationalisme

Kriserne og deres konsekvenser går i høj grad på tværs af grænser. Nyliberalismen fremstilles som noget udefrakommende og angrebene på arbejderklassen forklares ud fra logikken om staternes

konkurrence med hinanden. På den måde sløres modsætningsforholdet mellem klasser og klassesolidariteten på tværs af grænser nedbrydes. Som modsvar til dette, er det nødvendigt at Enhedslisten orienterer sig mere internationalt. Det er nødvendigt at indgå stærkere samarbejder med andre antikapitalistiske partier, udveksle ideer og erfaringer, samt at fremføre en kritik af nyliberalismen med et internationalistisk udgangspunkt. Enhedslisten skal ikke argumentere for »løsninger« på hvordan Danmark bliver en »bedre konkurrencestat«, men i stedet arbejde for at opbygge en international klassesolidaritet. På grund af EU's særlige rolle i Europa, som redskab for nyliberalismen og afvikling af demokrati, spiller kritikken af EU og opbyggelsen af klassesolidaritet i Europa aktuelt en særligt vigtig rolle.

Det betyder, at Enhedslisten må søge et tættere praktisk samarbejde med andre europæiske antikapitalistiske eller revolutionære partier. For eksempel kan Enhedslisten gennem samarbejde med østeuropæiske antikapitalistiske partier køre fælles front med den »land grabbing«, som danske landbrug udøver med støtte fra statskassen i Østeuropa. En kampagne mod den imperialistiske annektering af jord ville dermed kunne få karakter af både praktisk og konkret grænseoverskridende kamp.

Et lignende eksempel er fælles front med græske partier i kampen mod imperialistiske danske medicinalsekskaber, der på det groveste har afpresset den græske stat under statsgældskrisen fx ved at boykotte Grækenland. Her ville en konkret kampagne mod medicinalindustrien give afsæt for både konkret international solidaritet og for en antikapitalistisk sundhedspolitik.

SAP's arbejde for at opbygge Enhedslisten

VEDTAGET PÅ SAP'S LANDSMØDE
24. NOVEMBER 2013

1. Indledning:

Med denne udtalelse forsøger vi at vurdere situationen i Enhedslisten og SAPs projekt med at opbygge Enhedslisten. Denne vurdering skal ses i lyset af en skærpet økonomisk krise og de reformistiske partiers nyliberale kurs.

Den skal ligeledes forstås som en analyse af, hvilken betydning de ændringer, der sker i Enhedslisten, har. Enhedslisten er vokset enormt – i medlemstal såvel som vælgeropbakning. Folketingsgruppen er vokset markant, og meningsmålingerne tyder på yderligere fremgang. Gruppen af ansatte er ligeledes vokset eksplosivt.

Det er en situation, der stiller Enhedslisten overfor fantastiske muligheder. Ikke så meget i parlamentarisk sammenhæng, hvor samtlige andre partier fører en borgerlig politik, som der derfor fortsat er stort flertal for. – Men udenomsparlamentarisk har en organisation med 10.000 medlemmer og lokalafdelinger i hele landet et kolossalt potentiale, som venstrefløjen ikke har haft siden 70'erne.

Imidlertid rummer den store og pludselige fremgang også risici. Og der har allerede været tendenser til problemer på nogle områder.

SAP er en lille organisation med store ambitioner for vores arbejde i Enhedslisten. Med omkring 100 medlemmer giver det nye betingelser for vores arbejde i en situation, hvor Enhedslisten vokser eksplosivt.

For 7 år siden i dokumentet »SAPs projekt« slog vi fast, at SAP arbejdede i Enhedslisten (og i ungdommen i SUF) med det formål at være med til at udvikle

Enhedslisten til det socialistiske parti, der er brug for – i den aktuelle klassekamp såvel som i en revolutionær situation. Overskrifterne for retningen af vores arbejde var: »Mere klasse, mere kamp, mere parti«. Men den samfundsmæssige udvikling såvel som udviklingen i Enhedslisten skaber et behov for at gennemtænke vores projekt i Enhedslisten. Formålet med nærværende dokument er at gøre dette.

Dokumentet vil dels overordnet diskutere, om vi fortsat opfatter Enhedslisten som et parti med potentialet til at blive og som fundamentet for at opbygge det socialistiske parti, der er brug for. Og for at røbe konklusionen med det samme: Ja, det gør vi! Men vi vil også gøre mere specifik status over, hvor Enhedslisten står på forskellige områder, hvilke problemer der er, og hvilke mål der er brug for at arbejde for. Dokumentet vil på denne baggrund drage en række konklusioner i relation til SAP's projekt i Enhedslisten.

2. Er Enhedslisten fortsat vores projekt? Status.

I 2006 opregnede vi i syv punkter, hvorfor Enhedslisten havde potentialet til at »blive den nødvendige organiserede socialistiske kraft i dagens kampe, i morgendagens kampe og i den socialistiske revolution«. Herunder vil vi forsøge at gøre status på disse punkter ud fra den politiske situation i dag.

2a) Partiet samler vælgeropbakning fra det store flertal af dem, der ligger til venstre for SF og SD.

Enhedslisten samler i meningsmålingerne omkring 10 procent af vælgerne. Denne fremgang må anskues i lyset af to faktorer.

For det første har Socialdemokratiet og SF spillet fallit som reformistiske partier. Dette har betydet en enorm skuffelse og afmagt hos den store gruppe mennesker, der stemte dem til regeringsmagten i håb om en anden kurs. En del af disse vælger at parkere deres forhåbninger hos Enhedslisten i frustration eller protest mod regeringens fortsatte nyliberale politik. Det er imidlertid væsentligt at forstå, at meget af Enhedslistens vælgeropbakning kommer fra mennesker, der ikke nødvendigvis bakker op om hele Enhedslistens politik, men stemmer på Enhedslisten i mangel af et alternativ, der bedre dækker deres synspunkter. Men på den anden side må opbakningen til Enhedslisten også ses som et udtryk for, at der har fundet en reel udenomsparlamentarisk modstand sted – bl.a. SU kampen og lærerkonflikten. Denne opbakning må forstås som en mere regulær venstredrejning.

I denne situation må vi konstatere, at Enhedslisten i høj grad samler vælgere til venstre for SF og Socialdemokratiet, men må samtidig analysere Enhedslistens fremgang som ujævn og skrøbelig.

Den aktuelle situation afføder forskellige orienteringer internt i Enhedslisten. På den ene side kan man se tendenser til, at fastholdelse af den store vælgetilslutning bliver så væsentlig, at dele af Enhedslisten ønsker at ændre partiets politiske profil i en retning, der mere ligner en traditionel SF-profil. På den anden side ser vi samtidig tendenser til,

» Når vi arbejder frem mod socialisme, må vi have en fælles forståelse om kollektivt at opsamle erfaringer, kollektivt at udvikle analyser og kollektivt at handle. Kun herigennem kan vi løbende udvikle og forbedre vores indsats.«

Udenomsparlamentarisk har en organisation med 10.000 medlemmer og lokalafdelinger i hele landet et kolossalt potentiale, som venstrefløjen ikke har haft siden 70'erne

at udenomsparlamentarisk opbygning af bevægelser får en central placering hos en stor del af Enhedslistens medlemmer.

2b) Partiet samler i sin medlemsskare det store flertal af de politisk aktive til venstre for SF og SD

Krisen i SD og SF viser sig ligeledes i en medlemsmæssig tilslutning til Enhedslisten, der nu har omkring 10.000 medlemmer. Det er naturligvis uhyre positivt at Enhedslisten også medlemsmæssigt formår at opsamle den utilfredshed, som regeringens nyliberale kurs har affødt. Potentielt set giver det mulighed for at styrke aktivismen og det udenomsparlamentariske arbejde i Enhedslisten. Men samtidig gør den ujævnhed, der præger Enhedslistens vælgere, sig også gældende hvad de mange nye medlemmer angår, om end i mindre grad. Således er en del af medlemstilstrømningen udtryk for en regulær venstredrejning, hvor en anden del snarere må ses som et udtryk for skuffelsen over SF og SD og kan forstås som et ønske om at være med i et parti, der fører den politik, SF og SD burde gøre. Dette rummer risici for, at en del af de nye medlemmer vil ønske at deltage i en højredrejning af Enhedslistens politik, og det er en væsentlig opgave at flytte disse medlemmer politisk.

2c) Partiet og dets medlemmer opfatter sig som socialister.

Som ovenfor nævnt er Enhedslistens medlemmer en blandet skare. Nogle har været medlemmer i årtier og kommer måske fra en kommunistisk/socialistisk tradition, mens andre har meldt sig ind

pga. skuffelsen over den såkaldte røde regering. Nogle af Enhedslistens medlemmer opfatter sig som enige med Enhedslisten, uden egentlig at have indsigt i Enhedslistens politiske program og historie. Et overvældende flertal af medlemmerne opfatter sig som socialister, men en – måske voksende – del forbinder ikke socialisme med et radikalt andet samfundssystem, der ændrer grundlæggende ved produktionsforholdene.

Blandt medlemmerne finder vi både en form for ideologisk socialisme og noget, vi kunne kalde praksis-socialisme. Blandt de aktive medlemmer er der på den ene side en gruppe medlemmer som er teoretisk skolede, som tænker i systemoverskridende krav, og som har forståelse for opgaven omkring ledelse af bevægelsesarbejdet, men som i praksis ikke kommer i bevægelserne. På den anden side er der medlemmer, som har en praksis i bevægelsesarbejdet eller på deres arbejdsplads, og som har opsamlet erfaringer. Mange af disse aktive medlemmer kommer dog ikke i deres lokalafdeling og mangler forståelse for, at erfaringer skal kollektiviseres. Opgaven er derfor at udbrede forståelsen for, at disse to tilgange nødvendigvis må høre sammen.

Når vi arbejder frem mod socialisme, må vi have en fælles forståelse om kollektivt at opsamle erfaringer, kollektivt at udvikle analyser og kollektivt at handle. Kun herigennem kan vi løbende udvikle og forbedre vores indsats.

2d) Partiet har vedtaget et antikapitalistisk, udenomsparlamentarisk og socialistisk program.

Enhedslisten har samme program som i 2006. Dette program har dog de seneste

år været til tiltagende debat, og i visse situationer har ledende medlemmer af partiet lagt afstand til programmet i offentligheden. Det hedder sig at programmet skal moderniseres, men når der lægges afstand til f.eks. begrebet revolution eller opgøret med den private ejendomsret til de væsentligste produktionsmidler, er det på den ene side et tegn på et politisk skred, men også en ændring af de valgte repræsentanters rolle, hvor de i offentligheden transformeres fra agitatorer til politisk ledelse af partiet. I debatten om programmets karakter har der været et øget fokus på, at sprog og indhold skal kunne samle bredere, samtidig med at andre har understreget, at programmet skal være tydeligt systemoverskridende.

I SAP har vi hilst programdiskussionen velkommen, bl.a. fordi det er en mulighed for, at diskutere Enhedslistens politiske ståsted med de mange nye medlemmer. Vi ønsker ikke at kæmpe for et scenarie, hvor Enhedslisten annekterer SAP's program. Enhedslisten er og skal være langt bredere end dette. Ikke desto mindre mener vi, det er nødvendigt at kæmpe for, at Enhedslistens principprogram indeholder en række grundsynspunkter. Disse har vi formuleret i »SAPs bidrag til Enhedslistens programdebat«, vedtaget på SAPs årsmøde i 2012. Resultatet af den kommende programdiskussionen og næste årsmødes vedtagelse af et evt. nyt program vil vise noget om, i hvilken retning Enhedslisten bevæger sig.

2e) Partiet og dets medlemmer har perspektivet om udenomsparlamentarisk og demokratisk mobilisering.

En stor del af Enhedslistens medlem-

mer er reelt passive i forhold til partiets arbejde. Men både blandt aktive og passive medlemmer er mange aktive i forskellige bevægelser, heriblandt fagbevægelsen. Der er fra top til bund blandt ELs medlemmer et udtalt ønske om at »prioritere bevægelserne«.

Politisk/programmatisk hersker der fortsat konsensus om, at den folkelige aktivitet uden for Folketinget er bærende for samfundsforandringer – selv i den strømning i EL, der har store illusioner om en parlamentarisk vej til socialismen.

Og endelig tegner Enhedslisten formelle vedtagelser og strukturer billedet af en organisation, der ønsker at være bevægelsespartiet, og som anerkender behovet for, ud over lokalafdelingerne, også at organisere medlemmerne i faglige netværk.

Ikke desto mindre står det i virkelighedens verden skraldt til med organiseringen af arbejdet i bevægelserne. Mange af de faglige netværk har dårligt nok en eksistens, ud over som mail-liste.

Erfaringen viser, at det står sløjt til med at blive et parti, der skaber bevægelse, dvs. går forrest i opbygning, koordinering og, om nødvendigt, ledelse af bevægelser.

Dette hænger sammen med en række organisatoriske og politiske problemer:

Enhedslistens oprindelige karakter af et »valgsamarbejde«, såvel som den senere (og ikke mindst aktuelle) parlamentariske succes, har betydet et voldsomt fokus på det parlamentariske arbejde frem for det udenomsparlamentariske. Ikke mindst på ledelsesplan, men også i resten af organisationen, har det parlamentariske arbejde – og for den sags skyld også uenigheder om taktikken for dette – taget uforholdsmæssigt meget af opmærksomheden og ressourcerne på bekostning af det udenomsparlamentariske. At MF'erne og de ansatte på Christiansborg har lidt af »parlamentsfiksering« er for så vidt forståeligt og i hvert fald forudsigeligt. Det store problem er, at resten af organisationen med HB i spidsen ikke har arbejdet målbevidst på at trække partiets fokus – på Christiansborg, men først og fremmest i partiet uden for Christiansborg – andre steder hen. Enhedslisten er endnu ikke gennemsyret af, at det højest prioriterede spørgsmål i enhver større politisk sag må være: Hvordan kan vi mobilisere omkring denne sag?

Det udenomsparlamentariske arbejde

har – i hvert fald i praksis – ikke været prioriteret tilstrækkeligt højt i fordelingen af de betydelige professionelle ressourcer, Enhedslisten i de senere år har fået til rådighed. Der har været prioriteret ressourcer til organisatorisk uddannelse i opbygning af lokalafdelingerne, hvilket er positivt. Men opbygningen af ELs arbejde i bevægelserne har til gengæld fået meget lidt støtte. Samtidig har der kun i få tilfælde eller i enkelte situationer været en aktivistkultur omkring netværkene, som har kunnet være drivende i opbygningen.

Der eksisterer i Enhedslisten en udbredt, politisk – forkert – begrundet opfattelse af, at partiet skal afholde sig fra at organisere sit arbejde i bevægelserne, fordi man så udsætter disse for »partistyring«. En opfattelse, der til dels er begrundet i erfaringer med andre partiers udemokratiske og manipulerende gerninger i bevægelserne – men som også bygger på en ganske virkelighedsfjern ide om »politisk ubesmittede« græsrodsbevægelser, der spontant udvikler sig fornuftigt, hvis bare Enhedslisten holder sig tilbage. (Mens virkeligheden er, dels at der slet ikke opstår de nødvendige bevægelser, hvis ikke organiserede kræfter ta-

ger et initiativ, dels at bevægelserne (også) er politiske kamppladser, hvor EL ofte har en vigtig rolle at spille. Det kan bare være med de gode ideer til aktiviteter, men det kan også være en kamp for en demokratisk organisering af bevægelsen, mod sekteriske udskjelser der vil isolere bevægelsen, eller mod reformistiske strømninger der vil bremse eller lukke bevægelsen i afgørende situationer.) Denne frygt for systematisk at organisere partiets bevægelsesarbejde har spillet sammen med andre »dårlige vaner«, hvor Enhedslistens organisering af bevægelsesarbejdet så – i stedet for at mobilisere og involvere alle de menige EL-medlemmer rundt omkring i landet i de faglige netværk – har bestået af uformelle møder i København alene for nogle håndfulde medlemmer »med poster«.

Endelig er det et problem, at Enhedslisten ikke som parti har en fælles analyse af fagbevægelsen. Der er en tendens til en manglende kritik af fagbureaukratiet, og konsekvensen er, at der nemt kommes

til at sætte lighedstegn mellem fagtop og fagbevægelse. Dette gør, at Enhedslisten mangler en strategi for genopbygning af fagbevægelsen og i nogle situationer tenderer til at blive halehæng til dele af fagtoppen – f.eks. ved at overlade denne ansvaret for at tage initiativ til mobiliseringer.

Enhedslisten har altså perspektivet om udenomsparlamentarisk og demokratisk mobilisering, men der er stor forskel på den vedtagne linje og hvor meget der faktisk politisk og organisatorisk bliver handlet.

Sådan var det også i 2006! Men ikke mindst i den aktuelle politiske situation, hvor S- og SF-ledere i bevægelserne ofte er tilbageholdende eller ligefrem modvillige, når det handler om at organisere modstand mod regeringens politik, er Enhedslistens mangler på dette område ekstremt problematiske.

2f) Partiet har en åben og pluralistisk intern debat, der giver mulighed for at udvikle

nye forståelser og nye politiske perspektiver.

Man kunne med god ret hævde, at det var en fejl, at vi i vores udtalelse fra 2006 ikke behandlede spørgsmålet om det interne demokrati i Enhedslisten. Som situationen er i dag, står ikke bare debatkulturen, men også partidemokratiet overfor en række problemer.

I en situation, hvor voksende vælgeskare og i særdeleshed medlemstal også giver flere parlamentarisk valgte og flere ansatte, generelt centreret omkring Christiansborg og Studiestræde, er der opstået en tendens til en skævhed mellem folketingsgruppen og apparatet på den ene side og den valgte ledelse samt de mange medlemmer og afdelinger på den anden. Hvor folketingsgruppen og de ansatte i høj grad fungerer som professionelle politikmagere, fungerer partiets ledelse og afdelinger stort set på fritidsbasis. Det er væsentligt at arbejde for en situation, hvor det reelt er den valgte ledelse, der træffer beslutningerne, og hvor dialogen med afdelingerne skærpes.

En del af støtten til Enhedslisten må ses som en resultat af udenomsparlamentarisk kamp – f.eks. lærerkonflikten eller SU-kampen

Hvor fokus i et hastigt voksende parti rettelig burde ligge på opretholdelse og udbygning af den interne debat og partidemokratiet, trækker en del tendenser i den modsatte retning:

– Den politiske debat på årsmøderne, som er helt afgørende for medlemsdemokratiet, har meget dårlige betingelser. Dette bundes både i, at det voksende antal delegerede nedsætter tale- og debattiden urimeligt, men bundes også i uenigheder om, hvad der skal være årsmødet vigtigste funktion. Således får folketingsmedlemmers taler til pressen og mere eller mindre oplevelsesorienterede indslag en meget stor del af tiden på årsmødet. Hvis partidemokratiet skal fastholdes, er det nødvendigt at sikre, at de delegeredes rolle er i fokus og årsmødet bliver stedet for politiske diskussioner, erfaringsopsamling og beslutninger.

– Der er en høj grad af hemmeligholdelse omkring visse beslutninger. Det er klart, at folketingsgruppens forhandlergruppe på f.eks. finanslovsspørgsmålet ikke skal tage en offentlig diskussion af taktiske og strategiske overvejelser og planer. Omvendt er der ikke noget til hinder for, at HB's overvejelser om vigtige valgkampstemaer eller finanslovsmandat promoveres vidt og bredt. Der står ikke noget i sådanne papirer, der ikke er tydelig Enhedslistepolitik. Der kan i enkelte tilfælde opstå en situation, hvor man er kommet så langt i en konkret forhandling med regeringen, at HB diskuterer smertegrænser, som selvfølgelig i en kort periode må være fortrolig. Det vigtige er

dog, i enhver situation, at bevare fokus på de medlemmer og bevægelser der skal handle og mobilisere, og dermed altid som udgangspunkt behandle ting åbent, frem for pr. automatik at bruge fortrolighedsstemplet.

– Enhedslisten mangler en konstruktiv uenighedskultur. Dette giver sig f.eks. udslag i stigmatisering af mindretals synspunkter, af organiserede erklærede strømninger i Enhedslisten («partierne») og af nogle enkeltpersoner. Der har ligeledes været tendenser til, at politiske modsætninger bliver blandet sammen med eller erstattet af personkonflikter og rygtedannelser.

2g) Partiet opfattes allerede i dag i store dele af samfundet som et socialistisk alternativ – selv om kun en minoritet sympatiserer med dette alternativ.

Der er ingen tvivl om, at Enhedslisten også i dag opfattes som »det« socialistiske parti i brede dele af befolkningen, på trods af at en del af Enhedslistens vælgere, som tidligere beskrevet, kan opfattes som proteststemmer i kølvandet af skuffelsen over SF og SD.

Men i Enhedslistens offentlige fremtræden kan vi se tendenser til, at ikke alle i Enhedslisten ønsker at bevare en socialistisk profil, der præsenterer socialismen som et radikalt anderledes samfundssystem. Dette bliver f.eks. tydeligt i de tilfælde, hvor folketingsmedlemmer har bagatelliseret principprogramets socialistiske og antikapitalistiske profil.

Der tales om en såkaldt »modernise-

» Der er en tendens til en manglende kritik af fagbureaukratiet, og konsekvensen er, at der nemt kommer til at sætte lighedstegn mellem fagtop og fagbevægelse«

ring« af EL's udtryk, og der kan på mange måder være gode grunde til, at skille sig af med det værste vraggods fra Enhedslistens start. Den »politiske modernisering«, der lå i fortællingen om, at EL nu gik efter »indflydelse«, undergraver heller ikke i sig selv billedet af EL som et socialistisk alternativ, hvis det blot indebærer et større fokus på den parlamentariske praksis med at stemme for enhver nok så lille forbedring. Hvis derimod det pludselig involverer, at forringelser på nogle felter accepteres fordi de vejes op med forbedringer på andre, f.eks. for at sikre EL's rolle som forligsparti, er vi ude i noget, der forhindrer os i at mobilisere til modstand, og som i høj grad ødelægger billedet af EL som et socialistisk alternativ.

2.1 Konklusion:

Sammenfattende må vi konstatere, at selvom de 7 punkter, vi opregnede i 2006, stadig må regnes for gældende, så står Enhedslisten med en række udfordringer. Det er i dag nødvendigt i højere grad at sætte fokus på de reelle politiske uenigheder, og få tydeliggjort disse. Det betyder også, at der skal kæmpes internt i Enhedslisten, bl.a. på spørgsmål som demokrati og politisk højredrejning. Der er dog ikke tale om, at skillelinjerne i Enhedslisten fremstår entydige. Der er således ikke tale om en etableret højrefløj på alle disse, ligesom der langt fra er enslydende udmeldinger fra dem, der italesætter, at de ønsker at trække Enhedslisten til venstre. Dette gør, at Enhedslisten

» Enhedslisten er efter SAP's opfattelse det parti, der om alt går vel en gang skal stå i spidsen for en socialistisk revolution i Danmark. Derfor er det vigtigt, at partiet bevarer et klart antikapitalistisk, socialistisk program, der sætter de dagsaktuelle kampe ind i kampen for et opgør med det kapitalistiske system og kampen for et socialistisk samfund«

Der er konsensus blandt Enhedslistens medlemmer om at den folkelige aktivitet uden for Folketinget er bærende for samfundsförändringar. Fra demonstration ved Christiansborg i forbindelse med lærerkonflikten.

stadig må betragtes som en dynamisk størrelse, som er bevægelig afhængig af den politiske debat og kamp på enkeltspørgsmål internt i Enhedslisten, samt udviklingen i klassekampen.

3. SAP's arbejde i Enhedslisten

»En organisering af de Enhedslistemedlemmer, der deler de erfaringer og holdninger, som udgør SAP's platform, kan få en særlig rolle i bestemte situationer i Enhedslistens udvikling, f.eks.:

- når Enhedslisten vokser drastisk; På vejen fra den nuværende situation og indtil vi har opbygget et socialistisk masseparti vil der komme øjeblikke, hvor tusinder af nye medlemmer søger ind i partiet i løbet af kort tid. Ofte vil det ske på grundlag af en løs og uafklaret sympati for Enhedslistens mærkesager, men uden noget solidt funderet socialistisk samfundsoptagelse og uden nogle klare ideer om partiets opgaver. (...)
- når Enhedslistens kommer under parlamentarisk pres fra højre Vi vil ikke kunne undgå situationer, hvor Enhedslisten vil være under pres for f.eks. at acceptere nedskæringer eller stemme for styrkelse af statsmagten «af hensyn til» et centrum-venstre eller et socialliberalt flertal «for at undgå det, der er værre». I nogle situationer vil dele af Enhedslistens bagland og vælgergrundlag indgå i dette pres, fordi de falder for mindste-ønde-logikken.«

(af Landsmødedokumentet »SAP's projekt«, 2006)

SAP arbejder loyalt for at opbygge EL til et socialistisk parti, der kan stå i spidsen for en socialistisk samfundsomvæltning.

Vi må se i øjnene, at Enhedslisten i et vist omfang nu står over for netop de vigtige udfordringer, som vi – jf. citatet ovenfor – i 2006 imødeså ville dukke op. Udfordringer, som i særlig grad kalder på en indsats fra kræfter, der har et revolutionært marxistisk fundament i bagagen.

En konkretisering af, hvilke opgaver SAP i de kommende år først og fremmest skal fokusere på at bidrage til at løse, udspringer dog ikke kun af disse udfordringer – eller mere konkret af den aktuelle situation i Enhedslisten, som beskrevet i afsnit 2. SAP's indsats må fortsat også omfatte alle de opgaver, vi i 2006 stillede os under overskriften »Mere bevægelse, mere kamp, mere parti« – som stadig ikke er løste. Endelig skal vores arbejde prioriteres i forhold til de aktuelle opgaver for Enhedslisten, som vi udpeger i »Den politiske situation og EL's opgaver«.

Samlet set giver dette anledning til at pege på nedenstående hovedopgaver for SAP i EL i de kommende år:

3.1 Gør EL til et redskab for kollektiv handling i hverdagen

Den måske vigtigste opgave overhovedet er at bidrage til, at Enhedslistens partiorganisation ikke udvikler sig i retning af vælgerforeninger, men tvært imod til et redskab for medlemmernes deltagelse i

hverdagens klassekamp.

Her er en opbygning af de faglige netværk og organisering af arbejde i andre bevægelser (studenterbevægelser, velfærdskampe, klimakamp, demokratiske krav/EU osv.) på alle niveauer naturligvis en topprioritet. Indholdsmæssigt kan der her være brug for, at vi især fokuserer på:

- at det ikke kun handler om at organisere de ledende personer, men om at få involveret i princippet alle de medlemmer, der arbejder inden for et givet område.

- at EL's »samarbejde med bevægelserne« i FT osv. ikke i udgangspunktet/indholdet skal være et samarbejde med/styret af fagtoppen

- at EL i mange tilfælde i kampen for kæmpende, demokratiske fagforeninger tvært imod vil skulle føre politisk kamp mod faglige bureaukratier i toppen af fagbevægelsen.

Men det handler ikke kun om faglige netværk. Også i partiets grundstruktur, afdelingerne, er det vigtigt at aktivisme, bevægelsesarbejde og kampagner blomstrer. Om det nu handler om nedlægelse af en lokal busrute, nationale dagpengeförringelser eller om at forhindre et nyt dansk krigsventyr, så må afdelingerne diskutere, om de kan være med i – eller om nødvendigt igangsættende for – en lokal aktivitet eller bevægelse. At gå ud med EL's partikampagner er naturligvis også vigtigt – men ikke nok (det er trods alt også det, mange afdelinger i forvejen gør).

I opbygningen og udviklingen af partiets professionelle apparat må det være en hovedprioritet at bidrage til denne ven-

ding mod bevægelsesarbejde og aktivisme ude i afdelingerne landet over. At prioriteringen af dette reelt bliver landsdækkende, bør bl.a. fremmes ved at en del af den professionelle arbejdskraft får base andre steder end i København.

Vendingen af partiet mod den udenomsparlamentariske scene er vigtig, fordi der er brug for Enhedslistens indsats! Foran os ligger formentlig afgørende forsvarskampe for de offentligt ansatte, hvor Enhedslisten kan være en vigtig faktor for at opbygge alliancen med brugerne. Ligeledes står vi stadig midt i kampen om det sociale sikkerhedsnet, hvor de direkte ramte er svagt organiserede og har brug for EL til at føre kampen ind i fagbevægelsen m.v. Forhåbentlig bliver vi i stand til at rejse den nødvendige kamp for grøn beskæftigelse, der knytter den økologiske og den økonomiske krise sammen. Men også for Enhedslistens politiske udvikling er en vending mod klassekampen i hverdagen nødvendig. Fælles erfaringer og aktiv deltagelse i klassekampen er med til at sikre en løbende politikudvikling, f.eks. af krav, der peger fremad mod nødvendige systembrud, men også

matcher den aktuelle bevidsthed i arbejderklassen – såvel som til at ruste partiet mod overdreven parlamentsfiksering og de reformistiske tilbøjeligheder, der nemt bliver resultatet af dette.

3.2 Styrk den politiske uddannelse i Enhedslisten

Hvis og når Enhedslisten skal leve op til rollen som drivende kraft i kampen for et socialistisk samfund, er det nødvendigt at der foregår en systematisk uddannelse af de aktive medlemmer. En uddannelse i praktiske, organisatoriske færdigheder, der sammen med erfaring kan gøre medlemmerne til gode organisatorer, aktivister og ledere i partiet såvel som ude i bevægelserne. Men mindst lige så vigtig er den politiske uddannelse, der giver medlemmerne en dybere kritisk forståelse og analytisk indsigt i kapitalismens og det imperialistiske verdenssystems mekanismer, i klassekampens historie osv. – kort sagt: en uddannelse i marxistisk teori. Fordi et marxistisk analyseapparat er et godt redskab, når man skal forstå verden og handle

i den. Og fordi en marxistisk analyse sætter medlemmerne i stand til at gennemskue de borgerlige løgne og illusioner om »den gode kapitalisme«, som vi hver dag bliver bombarderet med.

Ikke mindst det enorme antal nye medlemmer gør det afgørende vigtigt, at denne uddannelsesopgave løftes – i stor skala og hurtigt, hvis ikke – især den manglende marxistiske skoling – skal blive en alvorlig akilleshæl for partiet. Der er også arbejdet meget med medlemsuddannelsen, men især med den organisatoriske del.

Hvis – og formentlig når – Enhedslisten vedtager et antikapitalistisk program, der i mindre grad end tidligere indeholder f.eks. og især revolutionær strategi, vil det tydeliggøre og skærpe, at SAP som selvstændig organisering har en særlig opgave med at fastholde, videreudvikle og udbrede netop disse dele af det socialistiske program. På alle disse fronter må SAP bidrage:

- Til en organiseret skoling i Enhedslistens afdelinger i form af studiekredse o.l. for nye (og gamle!) medlemmer
- Til at sikre jævnlige skolingstilbud i Enhedslisten på nationalt og regionalt

niveau, hvor det er relevant

- Til at bruge den forestående programdiskussion til at sikre et løft i skolingsniveauet
- Ved at være med til i sammenhæng med aktuelle debatter at sætte skolelende baggrundsoplæg på medlemsmødernes dagsorden
- Ved at opprioritere skoling af SAP's medlemmer, så vi bliver bedre rustet til denne indsats
- Ved at bringe artikler i SI, der kan bruges i skolingsammenhænge
- Ved at bidrage til udgivelse af relevant skolingsmateriale på anden vis, f.eks. via forlaget Solidaritet
- Ved at udnytte og videreformidle IIRE's virksomhed mest muligt

3.3 Styrk den demokratiske debat og politikudvikling i Enhedslisten

Trods ELs demokratiske struktur er der . som allerede berørt – plads til forbedring, når det handler om den politiske debatkultur og rammerne for debatten. Vigtige indsatsområder er her:

- Bedre rammer for skriftlig debat – f.eks. ved en opprioritering af debatten på nettet, evt. i en lukket medlemsdebat på Facebook. Hvis et forum skal få status af »stedet«, hvor medlemsdebatten foregår, kræver det , at ledelsen går foran med at prioritere dette forum
- Bedre forberedelse af årsmødet. Dels med længere tid fra forslag er medlemmerne i hænde til frister for at stille ændringsforslag. Dels med længere tid fra alle forslag er ude hos medlemmerne, til afdelingerne skal

vælge delegerede. Begge dele har til formål, at debatten mellem medlemmerne – mundtligt og skriftligt – kan udfolde sig, inden årsmødet starter.

- Bedre rammer for en reel demokratisk debat på årsmødet, først og fremmest ved at sikre debatter med fri indtegning og rimelig taletid. Blandt midlerne kan nævnes: kun at give taleret til delegerede og valgte, færre/kortere »taler til pressen« og få dagsordenspunkter.
- At blive bedre til at gøre status – i hele EL – og uddrage positive, men i givet fald også negative erfaringer af partiets arbejde
- Udvikling af en bedre »uenighedskul-

tur«, hvor fordelene ved og nødvendigheden af politiske uenigheder og debat anerkendes – og hvor vi i praksis bliver enige om altid at holde en god tone trods uenigheder.

- Udvikling af mere åbenhed om og klare formuleringer af politiske uenigheder og strømninger

En del af at sikre demokratiet i EL (og fokus på klassekampen uden for Chr. borg) er også at sikre, at HB/FU, og ikke FTG, leder partiet. En del af løsningen på dette er at arbejde for en aktivistkultur, der giver organisationen uden for Borgen mere tyngde. En delvis professionalise-

Der er en diskussion af Enhedslistens årsmøder. Kritikken går bl.a. på at det voksende antal delegerede nedsætter tale- og debat-tiden urimeligt, som det skete på årsmødet i 2013

selve den revolutionære proces.

Det betyder, at vi kan og bør fokusere vores indsats i den aktuelle politiske afklaringsproces i EL. Men det betyder også, at SAP stadig skal udbrede revolutionær marxistisk teori i partiet, ikke mindst i forbindelse med programdiskussionen.

Men det systemoverskridende skal ikke bare stå i principprogrammet og være til stede i Enhedslistens kollektive bevidsthed. Det skal også være en del af Enhedslistens aktuelle politik. Ikke i form af socialistiske trosbekendelser, men i form af konkrete krav og forslag, der bryder med systemet og peger ud over rammerne. Indholdet kan spænde fra elementære forsvarskrav, der strider mod arbejdsgiverens ret til at lede og fordele arbejdet til angreb på »det frie marked« eller den private ejendomsret til produktionsmidlerne.

Hverken den økonomiske krise eller klimakrisen eller undermineringen af de demokratiske muligheder kan løses uden brud med systemet. Der er ingen andre end EL til at sige dette højt i den politiske offentlighed. EL skal blive langt bedre til at forbinde de umiddelbare krav med antikapitalistiske krav, der peger frem mod regulære løsninger, men som også er systemoverskridende.

SAP har både den opgave overordnet at presse på, for at EL prioriterer denne vinkel – og i praksis at være med, når de konkrete krav skal udvikles.

3.5 Styrk Enhedslistens internationalisme

Internationalismen og den internationale solidaritet har generelt høj prioritet i EL-medlemmernes bevidsthed. Allige-

ring af den del af partiledelsen, der ikke allerede er ansatte eller fuldtidsrepræsentanter, er imidlertid også uomgængelig, hvis styrkeforholdet for alvor skal rykkes på ledelsesplan.

3.4 Forbered kamp mod systemet

Enhedslisten er efter SAP's opfattelse det parti, der om alt går vel en gang skal stå i spidsen for en socialistisk revolution i Danmark. Derfor er det vigtigt, at partiet bevarer et klart antikapitalistisk, socialistisk program, der sætter de dagsaktuelle kampe ind i kampen for et opgør med det kapitalistiske system og kampen for et socialistisk samfund.

Det bliver en meget vigtig opgave i den kommende programdiskussion at sikre vedtagelsen af dette Og endnu vigtigere at sikre, at vedtagelsen af dette afspejler, at det store flertal af Enhedslistens medlemmer faktisk står inde for og vil arbejde for hovedlinjen i dette program. Det bliver en politisk kamp, som det handler om at vinde – men ikke på bekostning af unødvendig splittelse.

Som vi konstaterede i dokumentet »SAP's bidrag til Enhedslistens programdiskussion« på årsmødet i 2012, må vi acceptere, at det program, der kan samle Enhedslisten i dag, må gå uden om væsentlige strategiske spørgsmål omkring

» Til at løfte disse arbejdsopgaver, er det klart, at vi i SAP i fremtiden også må arbejde på at blive flere medlemmer, for at sikre en fortsættelse af vores arbejde og udbredelse af vores politiske platform«

vel er der ganske få eksempler på, at Enhedslisten har været aktiv i konkret klassekamps-samarbejde (altså ud over »konferenceplanet«) på tværs af landegrænserne. Det er bestemt ikke kun Enhedslistens skyld! Men vi skal bidrage så meget som muligt til, at det nødvendige samarbejde på tværs af grænserne – ikke mindst i EU! – bliver etableret. Både når det handler om partisamarbejde, men bestemt også, når det handler om samarbejde mellem bevægelser – herunder samarbejde mellem konkrete fagforeninger. I dette arbejde kan og skal vi naturligvis benytte os af de mange kontakter vi har gennem Fjerde Internationale.

Med hensyn til egentligt partisamarbejde må vi konstatere, at der p.t. hverken er basis for en europæisk organisering af »Enhedslistelignende organisationer« eller for at Enhedslisten tilslutter sig FI, men at det derimod forekommer relevant at Enhedslisten indgår i og forsøger at samle en venstrefløj i European Left.

3.6 SAP's rolle

Det er mange og store opgaver vi stiller os gennem dette papir, som vi i SAP vil arbejde for at bidrage til bliver løst.

Men netop i en situation hvor Enhedslisten vokser i rekordfart og det politiske grundlag bliver bredere, må SAP også påtage sig et større ansvar for at sikre, at vores politiske platform og tradition også i fremtiden vil være synligt til stede i Enhedslisten samt udbrede vores perspektiver for Enhedslisten.

Dette betyder konkret, at SAP fremadrettet i den kommende periode vil intensivere sit arbejde med at udbrede

Socialistisk Information og ugekommentarer, og bidrage i større grad til skolin-gen i Enhedslisten ikke bare igennem Enhedslistens uddannelsessektor, men også særskilt gennem åbne SAP møder, hvor skolende diskussioner og oplæg vil blive afholdt for alle SUF og Enhedslisten medlemmer.

Til at løfte disse arbejdsopgaver, er det klart at vi i SAP i fremtiden også må arbejde på at blive flere medlemmer, for at sikre en fortsættelse af vores arbejde og udbredelse af vores politiske platform.

Konferencen »Hvor går EL hen?« 7. september 2013, der samlede næsten 200 mennesker, var indkaldt om en række kritiske spørgsmål til Enhedslistens aktuelle udvikling, der ikke ligger fjernt fra SAP's holdninger. På konferencen var der kammerater, bl.a. fra IS-tendensen, som ønskede at etablere et mere permanent samarbejde blandt Enhedslistens såkaldte »venstrefløj«.

Dette giver anledning til afslutningsvis at formulere, hvad SAP's syn helt aktuelt er på at deltage i dannelse af en tendens/»venstreopposition« i Enhedslisten:

1) Vi synes ikke, at en tendensdannelse i EL i øjeblikket er en god ide. Der er en stribe forskellige vigtige diskussioner i gang (partidemokrati/ årsmøder, parlamentarisk taktik, bevægelsesarbejde), men uenighederne går i disse diskussioner på kryds og tværs. En tendensdannelse bliver nemt til »os, de utilfredse« mod »ledelsen« – også når mindst halvdelen af »ledelsen« er enige i den konkrete kritik – eller »vi utilfredse«

måske ikke er enige om andet end kritikken. Herved risikerer vi at skabe alt for skarpe, måske endda forkerte og unødvendige fronter, der skader mulighederne for konstruktiv bredere samarbejde på mange områder.

2) Vi kan ikke udelukke, at der på et tidspunkt sker afgørende politiske skred i Enhedslisten, som gør organiseret opposition mod dette, i form af en tendensdannelse, aktuel.

I givet fald kan dette have form af at organisere en »strømning« (indkalde til møder for folk, der er enige i et bestemt synspunkt, for at samordne bestræbelserne for at få flertal for dette) op til et årsmøde – f.eks. på spørgsmålet om parlamentarisk taktik i forhold til den siddende regering. I så fald bør det så vidt muligt udelukkende være en organisering op til det konkrete årsmøde, med det formål at få en bestemt politik på dette spørgsmål vedtaget på årsmødet, og det vil være naturligt at opløse strømningen straks efter årsmødet, uanset udfaldet. Hvis problemet stadig eksisterer ved næste årsmøde, kan man så prøve igen!

Internationale Noter

USA

Socialist vinder valg i Seattle

Byrådsvalget i november i Seattle, den største by i delstaten Washington, gav et sensationelt valg til Kshama Sawant, som slog kandidaten fra det Demokratiske Parti. Sawant er medlem af den lille revolutionære organisation Socialist Alternative (tilknyttet den international Militant-tendens) og blev støttet af en række græsrodsbevægelser og andre organisationer på venstrefløj som Solidarity og International Socialist Organization.

I ledelsen af den lokale faglige sammenslutning stemte 28 for og 21 imod at støtte hendes kampagne, men forslaget faldt på grund af en regel, der kræver to tredjedels flertal.

Ikke siden første halvdel af det 20. århundrede har en revolutionær socialist i USA haft et tilsvarende parlamentarisk gennembrud. Sawant førte en energisk græsrods-kampagne med tre centrale krav: minimumsløn på 15 dollar, huslejekontrol for at sikre billige boliger og en millionærskat til at finansiere transport, uddannelse og anden offentlig service.

Sawant, som er professor i økonomi og født i Indien, var en central figur i Occupy-bevægelsen i Seattle, som blandt andet besatte en park i byens centrum i 2011. Mange af aktivisterne

har siden været aktive på andre fronter: modstand mod fyringer, strejkestøtte og demonstrationer for de ansatte i fastfood-industrien og modstand mod kultransporter gennem Seattleområdet.

Byrådet i Seattle består kun af ni medlemmer, som vælges på tur for en fireårig periode. Seattle er en by helt domineret af Demokraterne. Derfor var det ikke et argument at stemme på Demokraterne for at undgå Republikanerne, som ikke har et eneste medlem af byrådet.

Mexico

Lærere i månedlang protest

Skolelærere over hele Mexico har strejket og demonstreret, siden skoleåret startede i august 2013, og protesterne har omfattet besættelse af offentlige bygninger, blokader af motorveje, grænsestationer, centrale pladser og udenlandske ambassader. Alt sammen i protest mod en ny skolelov, kombineret med lokale krav om løn- og arbejdsforhold. Der er tale om de mest omfattende og radikale læreraktioner i Mexicos historie.

De protesterer mod liberale reformer af det offentlige uddannelses-system, som er fremlagt af præsident Enrique Peña Nieto og senere vedtaget af parlamentet. Reformerne forringer lærernes job-, ansættelses- og pensionsvilkår og kommer i forlængelse af andre nyliberale angreb, som fremmer privatisering af uddannelser, olie- og energiindustrien.

Det Nationale Koordineringsråd for Undervisere (CNTE) har spillet en ledende rolle i protesterne. CNTE er en venstreorienteret organisering inden for den landsdækkende lærerorganisation SNTE, som er Latinamerikas største fagforbund med 1,3 millioner medlemmer.

Grækenland

Forskel på folk

To historier fra december 2013 viser, hvordan angrebet på almindelige menneskers sociale rettigheder i Grækenland får følgeskab af hånlige selvpfattelse af straffrihed hos dem, der sidder på magten. Først var der Michalis Liapis, tidligere transportminister i regeringen ledet af hans fætter Kostas Karamanlis: Manden blev anholdt uden kørekort i en luksusjeep med falske plader og uden forsikring. Intet af betydning for en familie, der har monopoliseret magten i generationer (ligesom Papandreou og Samaras): I stedet for at møde op til retssagen tog han på ferie til et feriemål i Asien, hvor arbejderne udnyttes endnu grovere end i Grækenland.

Så kom nyheden om fyringen af en lærer på en privat eliteskole. Hun havde fået den dårlige idé at overraske premierminister Samaras søn i at snyde! Lærernes forbund ser fyringen af erfaren lærer som en invitation til de private skoleledere om, at de bare kan fyre folk, uden at skulle tage hensyn til loven. En lille detalje: Formanden for privatskolen er bror til Samaras!

Altså endnu et par gode grunde til at komme efter denne regering af feudaltherrer – ved at sætte fuld fart på mobiliseringer, og ikke vente på valgets ”modne frugt”. Selv om meningsmålinger peger på SYRIZA som det største parti, får nazisterne, på trods af afsløringer om deres kriminelle handlinger, mellem 6 og 13 procent.

Kilde: <http://www.npa2009.org/>

Venstre fløjen får nyt parti

Den stiftende konference i Left Unity fandt sted i London den 30. november 2013. Det brede venstrefløjsparti er dannet på opfordring af Ken Loach i forbindelse med hans film »Spirit of '45«, der gav en detaljeret beskrivelse af Labour-regeringen i Storbritannien i 1945 og dens venstreorienterede lovgivning.

AF LIAM MAC UAID

Her følger en rapport fra **Socialist Resistance**, tidsskrift for den britiske sektion af Fjerde Internationale.

Allerede meget tidligt på den stiftende konference så vi det første tegn på, at Left Unity er forskellig fra de fleste andre venstreorienterede organisationer. Ken Loach, den person, der mere end nogen anden anses for at have givet inspiration til lanceringen af det nye parti, foreslog, at mødet skulle udskyde beslutningen om en politisk platform for det nye parti. Ken tabte afstemningen, og konferencen gik videre til næste punkt på dagsordenen. Der var ingen dramatisk spænding, ingen oplevelse af truende krise. Det ville have været svært at forestille sig en lignende scene på en konference i Respect. [1] Det var et meget lovende tegn.

Omkring 400 mennesker deltog. Morgensamlingen var lagt an på en diskussion om platforme – dokumenter, der havde til formål at fastlægge den generelle politiske ramme for Left Unity. Socialist Resistance støttede kraftigt Left Party-platformen, som vi mener definerer Left Unity som et radikalt socialistisk parti med stærke positioner på økologi og feminisme. De øvrige platforme ønskede i varierende grad at definere det nye parti som eksplicit revolutionært.

Den eksisterende midlertidige ledelse modtog, hvad der reelt var et tillidsvotum. Medlemmerne stemte for at lade den blive siddende, indtil en ny ledelse er valgt på en konference, der skal afholdes inden udgangen af marts.

Left Party Platform (LPP) vandt over-

bevisende med 295 stemmer for og 101 imod. Den Socialistiske Platform havde kun 122 støtter og 216 modstandere. Det betyder, at den ikke formåede at vinde væsentlig støtte ud over den liste af personer, der oprindeligt havde underskrevet erklæringen som forslagsstillere. LPP fik derimod tilslutning fra flertallet af de medlemmer, der var til stede i salen.

En anden ting, der gjorde konferencen temmelig anderledes, var, at det var umuligt at forudsige, hvordan afstemningerne ville falde ud. Dette var næppe overraskende, da de fleste af deltagerne ikke kendte hinanden. Der var en heftig debat om »safer space« (»safer space« henviser kort fortalt til behovet for at skabe nogle rammer, hvor alle kan føle sig sikre og fri fra chikane og overgreb uanset køn, race og seksuel orientering, o.a.). Konferencen endes om at henvise yderligere diskussion til et senere tidspunkt. [2] Hvor de fleste deltagere forstod behovet for retningslinjer om beskyttelse af medlemmer mod chikane og misbrug, mente konferencen helt klart, at det er nødvendigt at bruge mere tid på en så kompleks politik.

Eftermiddagen startede med en lang og indviklet diskussion om vedtægterne. Her var der en, set fra vores perspektiv, afgørende paragraf, som ville have gjort det muligt for Left Unity at organisere sig i den nordlige del af Irland. Dette udtryk for, hvordan den britiske imperialisme har påvirket landets arbejderbevægelse, blev fjernet. [3]

Left Unity har, mere direkte end andre forsøg på at lancere nye politiske partier, sat sig for at tackle spørgsmålet om kønsdiskriminering. Partiet har en vedtagelse

om, at kvinder skal udgøre mindst 50 procent af partiets ledelse, og debatindlæg til forsvar for mandlige privilegier blev køligt modtaget, på trods af, at mænd var overrepræsenteret i salen. Left Unity er indstillet på i sin selvforståelse at være en feministisk organisation. [4]

Selvom partiet formelt først blev lanceret den 30. november har det allerede over 1200 medlemmer; 400 af dem var tilstrækkeligt engagerede eller havde mulighed for at deltage i partiets første konference. Det er en lille, men betydningsfuld base, som allerede gør det til en af de største organisationer på den britiske venstrefløj. Den er kommet til verden i en vanskelig tid. Der er kommunalvalg i maj 2014, og parlamentsvalg året efter. Labour vil få de fleste stemmer fra dem, der er imod den nuværende regeringskoalition, og som

400 mennesker deltog i den stiftende konference, blandt dem filmmanden Ken Loach

vil straffe de Konservative, og det bliver svært at vinde en stor målgruppe for et nyt venstrefløjsparti. Men der er et publikum for et sådant parti. Mange mennesker vil stemme Labour uden stor entusiasme og ønsker et parti, der er udtryk for noget bedre, anderledes, mere radikalt og socialistisk. Nu er Left Unity der for dem

Left Unity har allerede registreret 1200 medlemmer, der får nok at se til ved de kommende lokalvalg i maj 2014 og parlamentsvalget i 2015.

[1] En valg-koalition blev iværksat efter succesen med 2003, og mobiliseringerne imod krigen i Irak, hvis mest fremtrædende skikkelse var parlamentsmedlem George Galloway, tidligere medlem af Labour-partiet. For mere om dette se: www.internationalviewpoint.org/spip.php?article3192

[2] Dette dokument fastlagde en række regler og normer vedrørende partimedlemmers adfærd, navnlig i forbindelse med kønsdiskriminerende adfærd.

[3] For mere om dette se Socialist Resistance: <http://socialistresistance.org/5685/ireland-isnt-england>

[4] Left Unity vedtog også at give mulighed for rene kvinde-møder. Liam Mac Uaid er redaktør af bladet Socialist Resistance og medlem af forretningsudvalget for organisationen Socialist Resistance.

Oversat fra www.internationalviewpoint.org af Ebbe Rand Jørgensen

»» Hvad gik galt i Norge

AF ANDERS EKELAND

Meget tyder på, at Helle Thornings regering kan regne med et valgnederlag som i Norge, hvor Jens Stoltenbergs Arbejderparti-regering i september 2013 var færdig efter otte år ved magten. I denne artikel analyserer en norsk socialist, hvad man kan lære af den norske regerings op- og nedture.

Regerings-koalitionen mellem Arbeiderpartiet (AP), Socialistisk Venstreparti (SV) og det liberale Senterpartiet går i Norge under betegnelsen »den rød-grønne regering«. Den kom til magten i 2005 og trådte tilbage efter valget i 2013.

For de to partier til venstre for Arbeiderpartiet, Socialistisk Venstreparti (note 1) og Rødt (note 2) var ikke kun de

enorm udfordring: Hvordan giver vi modstanden mod nedskæringspolitik og det akutte behov for at reducere CO₂-udslippet et parlamentarisk udtryk? I Grækenland begyndte det, så snart Syriza voksede fra et 5 procent-parti til et 25 procent-parti. Problemet med »magten«, hvordan man forholder sig til at danne en »progressiv« regering, kan snart blive en udfordring i lande som Portugal – for

Lula-regering, som resulterede i en splittelse i Fjerde Internationale i Brasilien og dannelsen af PSOL. Men eftersom »strammerne« på venstrefløjen havde været en drivkraft i opbygningen af PT – fordi Brasilien ikke tidligere havde haft et socialdemokratisk masseparti – var der mange vigtige forskelle i forhold til det europæiske partilandskab. Også selv om de grundlæggende strategiske og taktiske udfordringer lignede hinanden: Hvordan undgår man opportuniste på den ene side og på den anden side sterile antiparlamentariske holdninger.

De dårlige valgresultater for Socialistisk Venstreparti og Rødt er nyttige, når vi skal prøve at udvikle en mere givende »overgangs«-strategi på den parlamentariske slagmark.

Den historiske baggrund

For at kunne sætte erfaringerne med den rød-grønne regering i de sidste otte år i perspektiv er det nyttigt at se på valgresultaterne siden 1968. Der er flere meget tydelige tendenser:

- Nedgangen for Arbeiderpartiet
- Det manglende gennembrud for Rødt på nationalt plan
- Gennembruddet for De Grønne
- Den cykliske karakter af Socialistisk Venstrepartis stemmer
- Nedgangen for »midterpartierne« (Venstre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet)

I 2001 var Arbeiderpartiet ude for et historisk tilbageslag (note 5) med kun 24,1 procent og Socialistisk Venstreparti kom op på det højeste nogensinde med

Socialistisk Venstreparti har oplevet en voldsom vælgermæssig tilbagegang efter deltagelse i Norges »rød-grønne regering«

konkrete valgresultater skuffende, men i begge partier var det også et nederlag for selve strategien. I denne artikel vil jeg forsøge at forklare hvorfor – og hvilken lære vi bør drage af det.

Hovedpointen er, at både »slappere« og »strammerne« på venstrefløjen i Europa i de kommende år vil stå over for en

Bloco de Esquerda (note 3) og for Enhedslisten i Danmark. (note 4)

Det vil sige i en situation, hvor der ikke er nogen generel radikaliserings, men en vis modstand mod nedskæringer og en bekymring for miljøet.

Vi har allerede erfaringerne fra Brasilien, med Arbejderpartiet og den første

Årstal	69	77	89	93	97	01	05	09	13
AP	46	42	34	37	35	24	33	35	31
Komm.	1	0							
SV	4	4	10	8	6	13	9	6	4
Rødt		1	1	1	2	1	1	1	1
Grønne			0	0	0	0	0	0	3
Højre	20	25	22	17	14	21	14	17	27
Senter	11	9	7	17	8	6	7	6	6
Krist.	10	12	9	8	14	12	7	6	6
Venstre	10	5	3	4	5	4	6	4	5
FRP		2	13	6	15	15	22	23	16
Rød-grøn ialt							49	49	42

Parti-tilslutning 1969-2013, procent (afrundet)

12,5 procent. Grunden til Arbeiderpartiets nederlag var klart – det var ikke længere et socialdemokratisk arbejderparti. Set fra et venstreorienteret synspunkt var det bekymrende i den forstand, at størsteparten af de arbejdere, som forlod Arbeiderpartiet, gik til højre – især til de højreorienterede populistiske. Selvom deres indflydelse blandt de største norske fagforeninger »kun« var på omkring 20 procent i 2005 og i 2009, havde de en betydeligt højere andel stemmer blandt de ufaglærte, blandt de mest uorganiserede arbejdere var det ifølge en undersøgelse 30-35 procent. (note 6)

Forfremmelsen af det højre-populistiske Fremskrittsparti til regeringsmagten viser, at udviklingen af en mere effektiv

strategi imod den højreorienterede populisme bliver en af de største udfordringer for venstrefløjen i de kommende år. Det vil jeg vende tilbage til senere. Men det, der skete efter valget i 2001, var at Socialistisk Venstreparti (SV) fik forøget støtte.

Med den hurtige fremgang, som figur 1 viser, gik SV's ledelse i gang med at gennemføre det, som i årtier havde været deres strategi – dannelsen af en regering sammen med Arbeiderpartiet. Der havde fra tid til anden siden 1985 været diskussioner i SV om dette spørgsmål, men nu var det ikke længere en teoretisk diskussion, det var en politisk dagsorden. Desværre var venstrefløjen i SV og Rødt ikke teoretisk forberedt på dette.

Generel skepsis, generelle betingelser men ingen konkrete krav

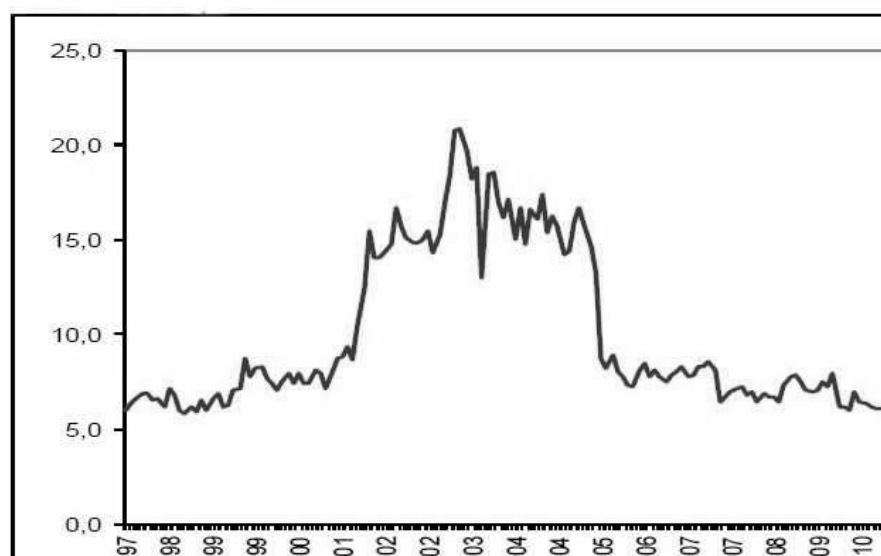
Venstrefløjen i SV var generelt skeptisk overfor at deltage i en regering ledet af AP. Det var lykkedes at få nogle betingelser vedtaget på partikonference:

- at Socialistisk Venstreparti kun indgår i en AP/SV-koalition, hvis SV står stærkt.
- at den politiske platform for regeringen klart skulle indikere en ny retning – ikke den neoliberale politik, som den tidligere Arbeiderparti-(mindretals)-regering førte.
- at de folkelige bevægelser aktivt ønskede sådan en regering.

Efter den voldsomme fremgang for SV blev disse betingelser stort set imødekommet. Det norske LO – en sammenslutning domineret af Arbeiderpartiet – agiterede aktivt for en sådan regering. Faktisk var lederskabet i fagforeningerne medvirkende til at overvinde modstanden fra Arbeiderpartiets elite mod at dele magten med deres traditionelle »fjende« i arbejderbevægelsen, Socialistisk Venstreparti. De folkelige bevægelser var klart for – og det var også en naturlig følge af kritikken fra SV af den højreorienterede regerings

Meningsmålingsresultater for Socialistisk Venstreparti 1997-2012.

Kilde: <http://www.aardal.info/P1997.pdf>

De norske bønders materielle interesser er klart afhængige af en stat, som beskytter norsk landbrug og de afsides og fattige egne af Norge.

neoliberale politik og de enorme mobiliseringer mod den imperialistiske indgriben i Irak. Der måtte tilbydes folk et alternativ til højrefløjen i parlamentet – enten en Arbejderparti-regering støttet af SV eller en regering bestående af AP og SV.

Dette er den første og meget vigtige lære: Hvis venstrefløjen har succes med at mobilisere imod den borgerlige offensiv, så må den tilbyde vælgerne et alternativ til de neoliberale partier. Dette behov er klart påpeget af Bloco de Esquerda i Portugal, da de begyndte at diskutere ideen om en venstre-regering. Hvis man ikke har noget at tilbyde i sådan en situation, vil ens gruppe, ens parti, med sikkerhed blive splittet mellem dem, som ønsker at imødekomme det folkelige krav – ofte uden at se farerne ved det – og dem, som kun ser farerne og ikke mulighederne.

Venstrefløjen i SV (note 7) gav på kongressen i 2005 et temmelig skeptisk »ja«, men dog et »ja« til at gå i forhandlinger med AP, eftersom deres generelle betingelser blev accepteret. Men der var brug for nogle meget konkrete krav og konkrete betingelser for at indgå i en regering, som skulle være blevet nøgletemaerne i SV's valgkampagne.

Blot for at vise et eksempel: Som i alle europæiske lande angreb borgerskabet pensionssystemet. Lederne i SV valgte at stå for en let modificeret udgave af Arbejderpartiets forslag for ikke at irritere dem. Fagforeningerne var meget tydelige i deres modstand. Deres ståsted var klart til venstre for SV's ledelse. Oppositionen i SV voksede, og i februar 2005 gennemtrumfede venstrefløjen sin

linje. Men ledelsen i SV bekymrede sig ikke. Pensionsreformen ville blive besluttet i parlamentet før valget. Så SV kunne stemme »nej«, eftersom Arbejderpartiet og Høyre var 100 procent for angrebet på pensionerne.

Efter min mening skulle venstrefløjen i SV have fået partikongressen til at sige, at hvis Arbejderpartiet ikke udskød spørgsmålet om pensionsreformen til

» Dette er den første og meget vigtige lære: Hvis venstrefløjen har succes med at mobilisere imod den borgerlige offensiv, så må den tilbyde vælgerne et alternativ til de neoliberale partier«

efter valget, ville det ikke blive muligt at danne en koalitionsregering. Efter min mening ville det have været umuligt for AP at lave en aftale med Høyre, hvis det havde betydet, at en koalition mellem AP og SV ikke kunne fremstå som et alternativ i valgkampen. Det er også en del af billedet, at de højreorienterede populistiske stemte »nej« til denne pensionsreform. Deres forslag var selvfølgelig ikke progressivt, men det, der talte i denne sammenhæng, var et »nej« til forringelserne i pensionsreformen.

Efter som den højredrejede ledelse af SV – ganske rigtigt – var klar over, at ethvert populært krav, som de virkelig kørte kampagne for, ville blive opfattet af vælgerne som en absolut politisk betingelse for bare at indlede forhandlinger,

gennemførte de en kampagne i foråret og efteråret 2005, som var fuldstændig blottet for sådanne krav. I stedet forsøgte de at finde populære krav, som ikke var i modsætning til AP's neoliberale politik. Men som man kunne forvente, lykkedes det ikke, og de endte op med nogle »kampagner«, som med rette blev latterliggjort. Det forklarer det bratte fald i meningsmålingerne og det meget skuffende valgresultat, 8,8 procent i september 2005, efter at have ligget på næsten 15 procent i flere år.

Rødt var totalt marginaliseret. De forsøgte slet ikke at blande sig i debatten om, hvilke krav SV skulle stille over for AP. De gjorde sig selv ligegyldige.

Konkrete overgangskrav – en påtrængende opgave

Den lære, der kan drages, er, at nøglen til succes for den yderste venstrefløj er ikke at modsætte sig kravet om en »venstre-regering«. Selvfølgelig har folk illusioner om, hvad en »venstre-regering« kan udrette, men opgaven er at formulere konkrete krav, som kan fungere på en systemoverskridende måde, det vil sige være så populære, at AP ikke kan gå imod dem uden at miste væsentlig opbakning. Det betyder, at man må være klar til at »straffe« AP for dets neoliberale politik ved at stemme imod i parlamentet og fælde regeringskoalitionen. Ledelsen i SV havde, som et dogme, som det første bud, at de aldrig ville skabe en regeringskrise. Det vil blive tilfældet med de fleste »bløde« venstrefløjspartier i Europa, Die Linke, Venstrefronten, de deler alle den samme borgerlige forståelse af, hvordan

man laver politik. Når de sidder i regering, er de loyale over for regeringen.

Hvad er et borgerligt parti, og hvad er et arbejderparti?

Den velinformede læser vil vide, at den rød-grønne regering ikke kun bestod af AP og Socialistisk Venstreparti, men at Senterpartiet, de små og mellemstore bønders (note 8) parti, også var en del af regeringskoalitionen. Dette parti har historisk tilhørt den borgerlige fløj, men de norske bønders materielle interesser er klart afhængige af en »stor« stat, som beskytter norsk landbrug og de afsides og fattige egne af Norge mod den kortsigtede markedslogik. Så efter den anden folkeafstemning om EU i 1994 rykkede Senterpartiet gradvist over til den »socialistiske blok« og foretrak en regering med de to andre midterpartier (Venstre og Kristelig Folkeparti), som også var imod EU-medlemskab, eller – hvis dette ikke var muligt – en regering ledet af AP, hvilket var et historisk kursskifte.

Eftersom SV er tilhænger af en protektionistisk politik for det norske landbrug og er klar modstander af EU, så passer en rød-grøn regering Senterpartiet. Betyder det, at partiet er blevet et »rødt« parti? Nej, men det står ikke for en dårligere politik end ledelsen af AP, men i de fleste tilfælde derimod en mindre neoliberal politik.

AP's parti-elite er ikke længere socialdemokrater, de er – fra starten af 80'erne

til starten af 90'erne – blevet neoliberale, »new labour«. Det symbolske udtryk for dette var, da partiet privatiserede det statslige olieselskab, trods stærk modstand fra socialdemokratiske medlemmer, som korrekt så dette som et brud med AP's traditionelle linje. Et andet udtryk for AP-ledernes »mobilitet«

Vi har set AP's miljøminister »tage springet« til direktør i arbejdsgivernes sammenslutning. I »gamle dage« ville dette have været tabu, nu er det business as usual. Denne udvikling af de socialdemokratiske arbejderpartier til neoliberal-venlige partier betyder, at et socialdemokratisk parti kan være værre for arbejder-

»» Denne udvikling af de socialdemokratiske arbejderpartier til neoliberal-venlige partier betyder, at et socialdemokratisk parti kan være værre for arbejderne end et traditionelt borgerligt parti«

derne end et traditionelt borgerligt parti. Kun SPD var i stand til gennemføre Hartz IV i Tyskland. Kun Labour kunne gennemføre pensionsreformer mod fagforeningerne. I Norge har vi endnu ikke set »den store koalition« som i Tyskland, men det er kun et spørgsmål om tid. I parlamentet stemmer AP og Høyre sammen i de fleste tilfælde.

Faktisk er AP borgerskabets foretrukne redskab, når der er brug for upopulære »reformer«. Eftersom sådanne reformer skaber utilfredshed blandt arbejdervælgerne, vil højrefløjen vinde det efterfølgende valg. Efter nogle år, hvor de konservative gennemfører nedskæringer, har vælgerne intet andet valg – eftersom den yderste venstrefløj er for svag til at udgøre et alternativ for dem, der ønsker forandring – end at stemme på »new labour« igen. Eftersom der ikke længere er noget bredt arbejderparti med et lederskab, der adskiller sig politisk og socialt fra de traditionelle borgerlige partier, så er det kun de konkrete overgangskrav, som den yderste venstrefløj kan opnå, der betyder noget. Når regeringen består af et »arbejder«-parti og et lille borgerligt parti som i Norge, kan det lille borgerlige parti være mere progressivt på de fleste spørgsmål end Arbejderpartiet. At kræve en »ren« arbejderregering giver ingen mening, efter at de europæiske arbejderpartier er blevet neoliberale.

Resultatet af forhandlingerne efter valget i 2013 mellem de traditionelle borgerlige partier afspejlede samme tendens. De gamle, små midterpartier ønsker at bevare velfærdsstaten – endda mere end AP-eliten. Derfor gik de Liberale og Kristdemokraterne ikke med i regeringen, men nøjedes med at love at støtte den nye regering bestående af Højre og Fremskrittspartiet. Men det betyder også, at disse to partier kan fælde den

Arbeiderpartiet har stået for liberaliseringer og opsplittning af statslige selskaber som Norges Statsbaner.

blå-blå mindretalsregering – og vælge en AP-regering. Deres aktuelle politik ligger faktisk til venstre for AP.

Den lære, der kan drages, er, at det ikke længere giver nogen mening at diskutere venstrefløjens holdning til regeringen ud fra en ide om, at det er ok at støtte en arbeiderparti-regering, men at det er en fejl at støtte en arbeiderparti-regering, hvor der deltager borgerlige partier.

Det politiske paradoks

Mange kommentatorer har sagt, at det skuffende resultat for den rød-grønne regering på en måde er et politisk paradoks, fordi Norge klarer sig godt. Generelt var arbejdsløsheden lav, ingen drastiske nedskæringer, tværtimod førte høje oliepriser til rekordstore investeringer i olie- og gasudvindingen – en kronisk keynesiansk stimulering af hele økonomien (note 9). Det var ikke en Hartz IV-regering, så hvorfor skulle vælgerne stemme på højrefløjspartierne, som åbenlyst ville gennemføre i hvert fald en lidt skrappere nedskæringspolitik, selv om der ikke var tale om noget, der ligner det, vi har set i resten af Europa, eller i Sverige?

Hvis man skal tro forskernes undersøgelser – nemlig at vælgerne i bund og grund ønskede en fortsættelse af den nordiske model, en »stor« velfærdsstat – så er der intet, der peger på et skifte til højre. De fleste nordmænd ønsker ikke mere privatisering. Men hvem er den værste til at privatisere? AP eller Høyre? AP har solgt ud af statslig ejendom og har indført markedsorienterede ledelsesmodeller i den offentlige sektor, såkaldt

»New Public Management«, som skaber en bureaukratisk markeds mekanisme i den offentlige sektor. Jernbanerne, som tidligere var et sammenhængende statsligt selskab, er splittet op i forskellige selskaber, det integrerede sundhedsvæsen er splittet op, og så videre overalt. De har privatiseret telesektoren, den tidligere Ejendomsstyrelse mv. Det skaber en masse vellønnede poster for karrieremagere i AP. Hvad foretrækker du – et nepotistisk, bureaukratisk semi-marked, eller »nye ideer og nye løsninger«, som var det slogan, det konservative parti brugte for deres markedsløsning?

» Et vigtigt aspekt er, at AP-eliten var ganske tilfreds med at tabe, fordi de havde problemer med at fastholde deres egne medlemmer i en regering med SV og det stærkt EU-kritiske Senterparti.«

Men hvis man ser nærmere efter, vil man opdage, at denne regering set fra et borgerligt synspunkt var mere succesfuld end en højrefløjsregering. Jeg har allerede nævnt pensionsreformen i 2005. Den samme logik gælder for EU-direktiverne om arbejdsmarkedet (= social dumping). Eller tag kampen mod gasfyrede kraftværker – den rød-grønne regering var hovedkraften bag afvæbningen af den meget stærke modstand mod naturgas i Norge, som havde spillet en central rolle i udenomsparlamentariske mobiliseringer i to årtier mod gasfyrede

kraftværker. I regering accepterede SV at bombe Syrien. Det ville ikke være sket uden for regering. Det betød, at SV og AP kæmpede mod fagforeningerne, miljøbevægelsen og fredsbevægelsen – og fuldstændigt frustrerede og demobiliserede deres medlemmer og vælgere, især gik det ud over SV. Hvis det ikke havde været for virkningerne af den økonomiske krise, ville regeringen sandsynligvis have tabt magten allerede efter fire år. SV var nede på 4 procent allerede i kommunalvalget i 2011. Et vigtigt aspekt er, at AP-eliten var ganske tilfreds med at tabe, fordi de havde problemer med at fastholde deres egne medlemmer i en regering med SV og det stærkt EU-kritiske Senterparti. Det mest illustrative eksempel var, at AP-eliten led et nederlag i forhold til EU's postdirektiv. Partikongressen pålagde dem at bruge Norges vetoet – for første gang nogensinde mod et EU-direktiv – for at stoppe dette privatiseringsdirektiv. I de sidste tre år har partiledelsen kun været fodslæbende og har ikke engang taget de første skridt i forhandlingsproceduren, som er fastlagt i aftalen med EU, og de var kun lykkelige over, at Høyre og Fremskrittspartiet (note 10) reddede dem fra at gennemføre kongresbeslutningen. Hvis der virkelig var blevet nedlagt veto mod et EU-direktiv, ville det have åbnet op for en masse andre vetoer – en bremsekloks var blevet fjernet.

Miljøpartiet De Grønne vokser

I slutningen af 1980'erne indså man i SV, at det var nødvendigt at have flere miljøkrav på programmet, især i relation

til klimaforandringerne. Ellers risikerede man, at der ville opstå et alternativt grønt parti. SV kastede sig helljertet ind i dette arbejde, og man lagde især vægt på modstanden mod gasfyrede kraftværker, som der i realiteten ikke var behov for, idet man allerede havde en række vandkraftdrevne elværker. Men på dette spørgsmål blev SV udmanøvreret, for man turde ikke vælte den rød-grønne regering, da AP i 2006 ville indføre de gasfyrede kraftværker. Man tilpassede sig endvidere Arbejderpartiets politik omkring handel med CO₂-kvoter som det vigtigste instrument i nedbringelse af udledningerne. Dette og andre »forræderier« skabte en del utilfredshed med SV. Miljøpartiet De Grønne fik en del af de frustrerede stemmer fra SV og gik fra at have været et ubetydeligt småparti til nu at være repræsenteret i Stortinget med et mandat. Nøglen til denne succes var, at partiet ikke forsøgte at fremstille AP's miljøpolitik som bedre end Høyres, og at man prøvede ikke at retfærdiggøre SV's miljøpolitik hele tiden. Men det vigtigste aspekt var dog, at De Grønne insisterede på, at skillelinjen i norsk politik ikke længere går mellem rød og blå, men mellem grå og grøn. Et synspunkt, som vakte stor genklang, og som indeholder en del sandhed. Således var mange af stemmerne på Miljøpartiet De Grønne en protest imod SV og dette partis manglende strategi med hensyn til nedbringelse af forbruget af de fossile brændstoffer (note 11).

SV har tilpasset sig Arbejderpartiets politiske linje, hvor man anser handel med kvoter som det vigtigste instrument til nedbringelse af CO₂-udledningerne. Både De Grønne og Rødt er stærkt kritiske overfor denne linje. Derudover er Rødt modstander af kulskatten, fordi den ikke er progressiv, hvilket betyder, at Rødt i virkeligheden ikke har nogen reel strategi for nedbringelse af CO₂-udledningerne.

Høyres succes

Eftersom både AP og SV havde demoraliseret sine vælgere, behøvede Højre ikke gøre noget specielt for at mobilisere vælgerne, som var trætte af den bløde, om end stadig neoliberalistiske politik, som den rød-grønne regering havde ført. Højre havde også lært af de svenske konservative og var begyndt at fremstille sig selv som et arbejderparti. Desuden havde man droppet de mest åbenlyse pro-kapitalistiske og pro-velhaver synspunkter. Og da AP's og Højres politik er ret identiske, men hvor Højre er lidt mere følsomme overfor miljøkrav, så var det ikke svært for det konservative parti at øge vælgertilslutningen.

Samtidig er det en vigtig udfordring for venstrefløjen, at Fremskrittspartiet er vokset så meget. Det skyldes, at mange arbejdere fra midten af 1970'erne blev desillusionerede over, at AP ikke længere forsvarede deres interesser, hvilket førte til en styrkelse af højrepopulisterne. Det er velkendt,

at en splittelse i arbejderklassen, sådan som vi så det i Europa mellem de to verdenskrige, og som vi kan se det i dag i Grækenland, er en hovedtrussel for arbejderbevægelsen.

Fremskrittspartiet (note 12) er naturligvis ikke det samme som Gyldent Dagry i Grækenland, Le Pen i Frankrig eller Vlaams Blok i Belgien, men grundlæggende er det et parti, som ledes af de mest aggressive (»ukultiverede«) dele af den herskende elite i koalition med de mest tilbagestående dele af arbejderklassen. Der er behov for en fortsat diskussion på venstrefløjen om, hvilken taktik og strategi man skal anvende overfor denne slags parti. Lad mig blot nævne et enkelt tabu-område: indvandrerpolitik. Både SV og Rødt har en fuldstændig borgerlig liberal tilgang til problemstillingen. Jo mere til venstre man er, jo mere er man tilhænger af de åbne grænsers politik.

Asylpolitik underminerer faglige landvindinger

Venstrefløjen har aldrig kunnet vise, at asylsøgere i virkeligheden er blevet brugt til at opbygge en reservearmé af arbejdere, som ikke bare medfører løntrykkeri, men som også truer med fuldstændigt at underminere det norske lønniveau. Flertallet på venstrefløjen har aldrig taget seriøst, at den nye indvandrer-venlige og antiracistiske holdning i den herskende klasse i virkeligheden blot er et instru-

Arbejderpartiet og regeringen har modt en del modstand imod deres energipolitik. Her demonstrerer aktivister fra Natur og Ungdom foran arbejderpartiets kongres

ment, der skal bruges til at underminere arbejdsforholdene. Venstrefløjen har aldrig gjort det klart, at udvidelsen af EU mod øst præcist havde til formål at lave social dumping. Venstrefløjen har heller aldrig forklaret de menige medlemmer i Fremskrittspartiet, at hvis de vil have færre asylsøgere, så skal de ikke støtte imperialistisk intervention. Den seneste bølge af asylsøgere er blot et direkte resultat af imperialistisk intervention kombineret med virkningerne af den langvarige koloniale undertrykkelse. Venstrefløjen har aldrig forklaret, at når der aktuelt er så meget undertrykkelse og fattigdom, så ville åbne grænser skabe en social og økologisk katastrofe.

Eftersom der ikke var nogen klar marxistisk materialistisk forklaring fra venstrefløjen på disse problemer, så var det ganske logisk, at der herskede den holdning, at en stor del af arbejderklassen spontant, nærmest genetisk, var racistisk. Men Fremskrittspartiets vælgere anser ikke sig selv for racistiske. De ser blot farerne ved indvandringen. For de ufaglærte arbejdere indenfor rengøringsbranchen, bygge- og anlægssektoren og hotel- og restaurationsbranchen er der tale om en reel trussel. De »fremmede« er villige til at arbejde for skandaløst lave lønninger og vil acceptere arbejdsbetingelser og arbejdstider, som man ikke har set, siden arbejderbevægelsen blev skabt. Der findes ikke længere nogen etniske nordmænd, som gør rent i bygninger. De er ganske enkelt blevet presset ud af dette arbejdsområde. Men disse forandringer har ikke interesseret venstrefløjen.

Venstrefløjen har hovedsageligt fokuseret på den del af det anti-racistiske arbejde, der handler om at vise, hvor godt det multi-kulturelle aspekt er. Naturligvis er det en positiv ting. Men som Fremskrittspartiet og feminister i immigrantkredse har påpeget, så er der også sket det, at indvandringen har genindført holdninger til homoseksualitet og kvindefrigørelse, som i det store hele var udryddet for år tilbage af progressive borgerlige kræfter og folkelige bevægelser.

På venstrefløjen har man i mere end hundrede år ført en kamp imod de »sorte«, konservative religiøse dogmer

» Det faktum, at Fremskrittspartiet igennem 20 år er vokset og vokset og nu sidder i regeringen, viser, at den norske venstrefløjs taktik og strategi overfor den populistiske fare må analyseres kritisk«

indenfor kristendommen. Men da tilsvarende holdninger, endda i endnu mere ekstreme former som æresdrab på unge kvinder, viste sig hos de mest udbyttede og undertrykte muslimske indvandrere, var venstrefløjen meget tøvende med at gå lige så offensivt til værks, som man havde gjort imod den kristne kirke.

Der er naturligvis en fare for, at man i forbindelse med kritik af disse holdninger kunne komme til at styrke anti-islam

og fremmedfjendske hadekampanjer, men omvendt er der også risiko for, at man undervurderer den fare, de meget reaktionære religiøse holdninger kan udgøre for kvinder, homoseksuelle og andre grupper, som kæmper for frigørelse. Venstrefløjen har således ikke haft en korrekt politik på hverken arbejdsmarkedsområdet eller det ideologiske område, og det har skabt åbninger for højre-populistiske strømninger. Det faktum, at Fremskrittspartiet igennem 20 år er vokset og vokset og nu sidder i regeringen, viser, at den norske venstrefløjs taktik og strategi overfor den populistiske fare må analyseres kritisk.

Opsummering og konklusioner

Det vigtigste man kan konkludere efter den norske rød-grønne regerings fald, er:

- Hvis venstrefløjen har held med at mobilisere mod krig, nedskæringspolitik og klimaforandringer, så er det nødvendigt at »designe« et parlamentarisk udtryk for disse mobiliseringer, som man kunne kalde en »venstre-regering«.
- Venstrefløjen vil være et mindretal i en sådan regering, og i den forbindelse er det ikke tilstrækkeligt blot at have en skeptisk indstilling. Det afgørende er, at man udformer nogle overgangskrav, som har så meget opbakning, at det er umuligt for ledelsen i Arbejderpartiet at blokere for dem, hvilket medfører, at de folkelige masser bliver yderligere radikaliseret.
- For at opnå en sådan dynamisk politisk proces er det nødvendigt, at man er

Arbeiderpartiet og regeringen har mødt en del modstand imod deres energipolitik. Her demonstrerer aktivister fra Natur og Ungdom foran Arbeiderpartiets kongres

villig til at vælte en »venstre-regering«, hvis det bliver nødvendigt. Det vil sige i en situation, hvor en sådan regering blokerer for de vigtigste krav. Ellers vil bevægelsen blive demoraliseret af »rådne kompromisser«.

- For at mindske højrepopulismens indflydelse er det nødvendigt, at venstrefløjen går videre end den liberale humanistiske holdning og tager fat på de virkninger, immigrationen har i form af skabelsen af en reservearme på arbejdsmarkedet. Venstrefløjen må tegne et mindre rosenrødt billede af de multikulturelle aspekter, og man må være lige meget imod undertrykkelse af kvinder og homoseksuelle inden for alle etniske grupper. Hvis man ikke gør dette, så vil højrefløjs populistiske opfatte frustrationerne, der bliver skabt af den kapitalistiske krise og nedskæringspolitikken.
- Det er nødvendigt, at venstrefløjen formulerer en reel politik for, hvorledes man kommer væk fra et samfund baseret på fossile brændstoffer og sørger for en retfærdig fordeling af skatter og afgifter til fordel for den arbejdende befolkning. Hvis man ikke har en sådan tilgang, betyder det, at venstrefløjen i realiteten siger til den arbejdende befolkning, at den selv må betale for den nødvendige ændring i miljøpolitikken. Det vil kun gavne højrefløjen.

Anders Ekeland er medlem af Forbundet Internasjonalen, som sympatiserer med Fjerde Internationale. Desuden er han medlem af SV, hvor han var partiets repræsentant i Oslo-forstaden Bærums kommune-styre 2003-2007

- 1) Partiet blev dannet af et netværk af ekskluderede fra Arbeiderpartiet i 1960, og mange eks-kommunister tilsluttede sig.
- 2) Rødt hed tidligere Rød Valgalliance og samarbejder med Enhedslisten. Partiet startede som en udbrydergruppe fra ungdomsorganisationen i Socialistisk Venstreparti i 1969 – på en maoistisk platform.
- 3) Se interview med Francisco Louçã i International Viewpoint. www.internationalviewpoint.org/spip.php?article3014
- 4) Se interview med Michael Voss, »A glimpse of the discussions within the Red-Green Alliance«, www.internationalviewpoint.org/spip.php?article3041
- 5) For en mere detaljeret analyse, se min artikel »Meltdown for Social Democracy« www.internationalviewpoint.org/spip.php?article599
- 6) Se artikel i norske Klassekampen: www.klassekampen.no/56453/article/item/null/kraftig-lovekst-for-frp
- 7) Dette er på ingen måde en organiseret strømning, eller endsige et løst netværk. Det er snarere et sæt af holdninger og en politisk tradition i Vensterpartiet, som indtil videre

har været i stand til at forhindre højrefløjen i at ændre programmet i nævneværdig grad.

- 8) Ingen bønder i Norge er store set i en europæisk sammenhæng, men de små bønder er virkelig små, og de fleste har anden indkomst ved siden af landbruget.
- 9) Eftersom Norge har store oliereserver, er der intet offentligt underskud og ingen stor offentlig gæld. Men for at holde alle offentlige udgifter i ro, bliver hele overskuddet sat i en oliefond, og kun en beregnet renteindtægt på 4 procent om året kan bruges. Det var AP, som indførte denne regel. Alle partier, selv SV, accepterede denne ordning, men ikke højrefløjspopulisterne. Det betyder for eksempel, at de nødvendige »grønne« investeringer for at reducere CO₂-udslippet, ikke kan gennemføres på grund af midler til investering, og at man ikke kan hæve lønningerne i den offentlige sektor, som er domineret af kvindelig arbejdskraft.
- 10) Fremskrittspartiet er gået fra at være for EU til at være EU-skeptisk, efterhånden som den norske befolkning er blevet modstandere. Flertallet af de nye medlemmer af partiet er modstandere af norsk EU-medlemskab.
- 11) Om en strategi for afvikling af de fossile brændstoffer, se John Bellamy Fosters artikel i Monthly Review. <http://monthlyreview.org/2013/02/01/james-hansen-and-the-climate-change-exit-strategy>
- 12) Se www.redpepper.org.uk/Underdog-politics/ for en sammenligning mellem Fremskrittspartiet og andre populistiske højrefløjspartier.

For at yde anarkisterne retfærdighed her fra starten, må det lige nævnes, at de ikke selv kommer til orde. Nogle af teksterne har i andre sammenhænge været udgivet på dansk. Andre er nye oversættelser.

Nogle af teksterne har den danske sektion af Fjerde Internationale tidligere udgivet. Men det står ingen steder. I det hele taget er det svært at se, hvor teksterne stammer fra, og nogle forfattere præsenteres ej heller. Af oversættelser fremgår det kun, at Rosa Luxemburg-teksten, »Massestrejke, Parti og Fagforeninger« (uddrag) er nyoversat.

Den spanske tragedie

Belysning af klassiske emner om forholdet mellem anarkisme og marxisme, såsom Kronstadt-opstanden i 1921 og Makhno – den anarkistiske bondeleder i Ukraine, som ledte en bondehær under den russiske borgerkrig efter revolutionen, er nyt materiale, som er kommet frem efter åbning af de sovjetiske arkiver for snart 25 år siden. Det præsenteres af A. Kramer og V. Morozov, men læserne får ikke at vide, hvem de er, eller hvor de kommer fra.

Ellers er bogens indhold tekster, der rammer anarkismen, hvor den skal rammes. For anarkister er staten – institutioner i regeringen, hæren, politiet med videre – roden til alt ondt. Staten må ødelægges og erstattes. Ikke med en ny form for regering, men med den umiddelbare indførelse af et statsløst samfund. Modstanden mod staten og alle autoriteter leder anarkisterne til en afvisning af enhver form for parlamentarisk aktivitet og til modstand mod medlemsskab af et parti og mod enhver kamp for reformer, som er politiske ændringer igennem staten.

Ikke mindst den spanske revolution og borgerkrigs erfaringer er et emne i bogen. Det er her, anarkismen historisk har stået stærkest, men også her, at den ikke bestod sin prøve. Det gennemgås

flere steder, ikke mindst den lange og grundige opsummering af den spanske tragedie - »Læren af Spanien - den sidste advarsel« - skrevet af Trotskij. En tekst fra hans skarpe pen, som skriver, hvad der skal skrives herom.

De anarkistiske arbejdere taltes i tusindvis, og de var ærlige og ville samfundsforandringen, men erfaringerne med strømmingen var aldeles negativ. Det er i dette spanske tilfælde uden tvivl årsagen til, at anarkismen i arbejderbevægelsen næsten er helt udslettet og kun eksisterer i udkanterne af andre bevægelser.

Historiske uenigheder

Bogen indledes af Alan Woods, der er leder af den internationale organisation, som står bag udgivelsen. Han præsenteres til gengæld som »en af verdens mest markante marxistiske teoretikere«. Alan Woods giver en god introduktion til bogens emne. Både de aktuelle problemstillinger med nye spørgsmål, nye bevægelser og initiativer, som hælder op ad en slags anarkisme. Unge aktivister frastødes

af de nuværende ledes roller og funktioner. Unge kommer derfor let til at se de anarkistiske ideer som en løsning.

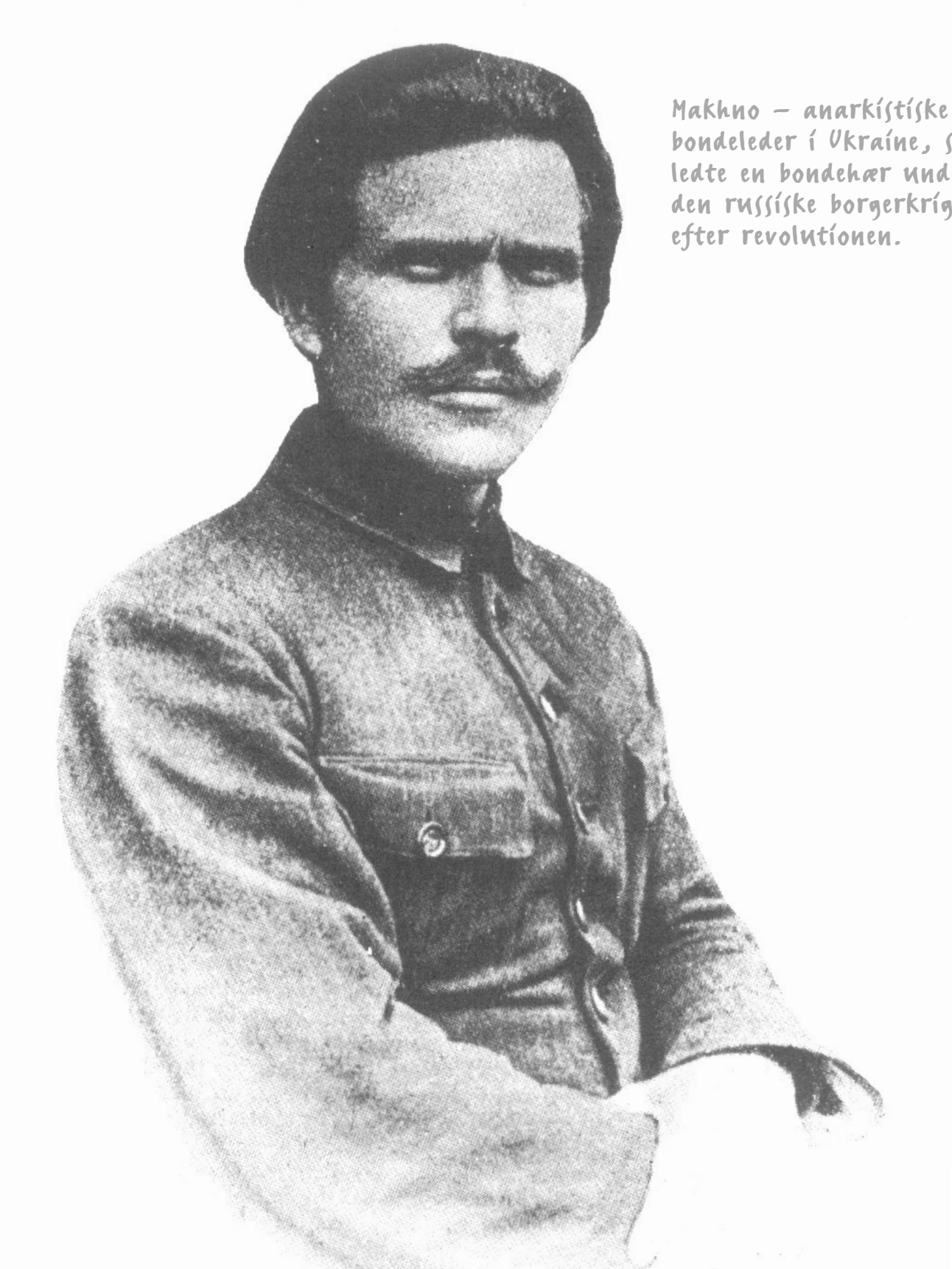
Men det er gamle problemstillinger. Intet nyt under solen. Debatterne har fundet sted mange gange tidligere som i Første Internationale mellem folk som Marx og Bakunin. Uenigheder mellem marxister og anarkister, der ikke kunne rummes i en Internationale. I hvert fald brød den sammen på grund af dette modsætningsforhold.

Bogens bidrag leveres udover de nævnte af Engels, Bukharin, Lenin, Zinovjev samt en sikkert nulevende socialist, P. Mitchinson, som læserne ikke får mere at vide om. Disse udvalg er gode set i forhold bogens formål. Og den kan absolut anbefales herfra.

Marxisme og Anarkisme
En antologi
Forlaget Marx
177 sider
Pris 150,- kr.

I dette efterår har Forlaget Marx udgivet antologien »Marxisme og Anarkisme«. Det er en samling tekster, der fra et marxistisk synspunkt diskuterer forholdet mellem marxisme og anarkisme.

ANARKISMEN

Makhno – anarkistiske
bondeleder i Ukraine, som
ledte en bondehær under
den russiske borgerkrig
efter revolutionen.

UNDER BEHANDLING

AF SVEND VESTERGAARD JENSEN

TAG MED PÅ RØDT PÅSKESEMINAR

1 6 . - 2 0 . A P R I L 2 0 1 4

I N O R D S J Æ L L A N D V E D H E L S I N G E

Udvikling
Holdninger
Diskussion
Konfrontation
Fest & revy
Foredrag
Leg & samvær

Igen i år inviterer SAP til rødt påskeseminar

Påskeseminarret er mere end organiserede politiske diskussioner. Her er masser af plads til fritid med mulighed for at udfolde sig i den omliggende natur eller over en gang Scabble, Bezzervizzer eller deltage i forberedelsen af revyen.

Påskeseminarret er også en enestående chance for at møde gamle og nye kammerater over en kop kaffe eller en øl og en snak.

Vi slutter seminarret lørdag aften med en flot og festlig påskemiddag og den legendariske revy.